VIENYBĖ

LITHUANIAN SEMI-WEEKLY
ESTABLISHED 1886

Tel.: Evergreen 7-7840

SEN[illegible]S LIETUVIŲ LAIKRASTIS
The O[illegible] LITHUANIAN NEWSPAPER
19[illegible] Street, Brooklyn, New York

L. METAI. 27 N. | Published by the LITHUANIAN PRESS CORPORATION | Antradienis, BALANDŽIO (A PR.) 7, 1936, Brooklyn, N. Y. | Entered As Second Class Matter October 23, 1907, At the Post Office At Brooklyn, N. Y. Under the Act of March 3rd, 1879 | KAINA 5 CENTAI

New York Public Library 470 Fifth Ave.

DABAR

B. R. Hauptmann
Gyvybės kaina
Mussolini smuikas
Cenzorius Kaune

JUOZAS TYSLIAVA

Bruno Richard Hauptmann nužudytas, jo kunas sudegintas ir pelenai supilti į urną, kad jo žmona galėtų juos išbarstyti Vokietijos giriose. Tokia jau buvo velionies valia.

Taip. Lindbergho vaiko "vagies ir žudiko" kunas jau paverstas į pelenus, bet New Jersey politikos vyrai dar "gyvi." Pešasi. Vieni kaltina gubernatorių Hoffmaną, kam jis taip ilgai neleido mirti Hauptmannui, o kiti valstybės gynėją — kad jis jį nekaltai pasmerkęs... Teisybės ieško...

Bet pikti liežuviai sako, kad New Jersey teisybė jau negyvenanti...

Bruno Richard Hauptmann byla kaštavo šimtus tukstančių, bet jo nužudymas — tik 219 dolerių ir 27 centus. Štai:

Budeliui Robert Elliott sumokėta 150 dolerių,

Dr. John D. Bloom — 50 dolerių,

Įvairios išlaidos — 19 dolerių, 26 centai,

Elektra — 1 centas.

Taigi, neskaitant kitų išlaidų, Bruno Richard Hauptmann nužudyti New Jersey valstybei faktiškai kaštavo **tik** vienas centas.

Well. Dabar mes žinosime, kiek New Jersey valstybėje kaštuoja žmogaus gyvybė.

Tuo tarpu, kai Etiopijos imperatorius, kalbėdamas per radio, prašo savo tautą melstis, nes jo armija, išsklaidyta, bėga į visas puses, tai Mussolini fašistų suvažiavime, Romoje, griežia... smuiku.

Matyt, Mussolini, kaip ir Neronas, bando griežti pirmuoju smuiku visame Italijos gyvenime. Tik skirtumas, kad Neronas skambino, degant Romai, o Mussolini — Etiopijai.

Leonas Pruseika, nusikraustęs į Laisvę, jau kelintusyk bando rašyti "krislus." Bet, deja, nėra tos drąsos, tų žarijų, kurias dar taip neseniai žarstė Naujosios Gadynės Pruseika. Atrodo, kad Leonas, pasveikęs iš ilgos opozicinės ligos, sykiu išgydė ir savo žurnalistinį talentą.

Užtenka tik pasiskaityti balandžio 6 dienos Laisvės "krislus", kad butų galima įsitikinti Pruseikos nedrąsa. Per ištisą skiltį jis nieko kito nerašo, kaip tik apie tai, ką kiti sakė. Lyg, rodos, Leonas Pruseika pats neturėtų ką pasakyti.

Pietų Amerikos, Vilniaus ir kitų kraštų lietuvių laikraščiai jau seniai plačiai ir labai palankiai aprašė Vienybės auksinio jubiliejaus numerį. Tuo tarpu Lietuvos laikraščiai tylėjo kadp kaulą prariję. Atrodė, kad 32 Vienybės jubiliejinio numerio puslapius cenzorius turėjo labai ilgai skaityti. Pagaliau Lietuvos Aide ir Lietuvos Žiniose pasirodė vienodo turinio pastabos, kuriose rašoma apie "Amerikos Vienybės sukaktuves." Kaip viename taip ir kitame laikraštyje sakoma:

"Antrą kartą pradėjęs Vienybę Lietuvninkų redaguoti, J. O. Širvydas redakciją iš Bostono perkėlė į Brooklyną."

Kaip žinoma, Vienybės Lietuvninkų redakcija niekados nėra buvusi Bostone. Tai absurdas. Bet kad tas pats absurdas paskelbtas tiek Lietuvos Aide, tiek Lietuvos Žiniose, tai greičiausiai ir jo autorius bus ne kas kitas, kaip tik koks nors ignorantas, kurį dabar Lietuvoje vadina **cenzoriumi.**

SOVIETŲ SĄJUNGA NERIMAUJA DĖL HITLERIO KARO PLANŲ

VĖL KALBAMA APIE LIETUVĄ IR KLAIPĖDĄ

Manoma, kad Pareinio užėmimas tik pradžia Vokietijos smurtams

MASKVA. — Sovietų vyriausybė pasiryžo šiuo tarpu nesikišti į Locarno sutarties laužymo reikalus, nors visi Hitlerio žygiai čia sekami labai atydžiai. Aiškinama, kad kai Hitleriui likusios tik dvi alternatyvos, ar susijungti su Austrija, ar užimti Pareinį, jis pasirinko Pareinį. Šis žygis, kaip jau dabar matome, pasisekė ir iš didelio debesio lietaus pasirodė maža.

Bet, žinant Hitlerio užsispyrimą, reikia tikėtis, kad jis vien šiuo žygiu nepasitenkins. Be abejojimo, jis stengsis gražinti po Vokietijos vėliava tuos kraštus, kurių netekta karo laikais. Turėdamas daug pritarimo Austrijoje ir Vengrijoje, einant agitacijai Balkanų valstybėse, galimybė apjuosti Čekoslovakiją geležiniu lanku vis didėja.

Pasinaudodamas Klaipėdos klausimu, Hitleris, gal but bandytų kabintis ir prie Lietuvos, jei jau ne tiesioginiai ją puldamas, tai bent pavesdamas ją Lenkijai mainais už Danzigo karidorių. Šis žygis nors ir nepriartintų Vokietijos prie Sovietų sienos visiškai, bet vis tik butų Sovietams labai negeistinas.

Ar kiltų dėl to karas—dabar sunku įspėti. Lietuva neturi susitarimo su Sovietais dėl bendro apsigynimo. Pagaliau Sovietai tokios sutarties nelabai pageidauja, nes Lietuva nieko negalinti Sovietams duoti, o labai greitai įtraukti į karą.

Be to, manoma, kad Vokietija, susitarus su Lenkija, kada nors puls Sovietų Ukrainą, nors šis žygis Sovietams nebaisus. Sovietų ginkluotos jėgos tiek didelės, kad galėsiančios apginti valstybės neliečiamybę.

NUSIŠOVĖ MOKYTOJAS BAKUNAS

KAUNAS. — Spėliojimai, kad mokytojas J. Bakunas pats nusišovęs, pasitvirtino. Savižudybės priežastis — nemaži pinigų trukumai Smulkaus kredito draugijoj, kurią mok. J. Bakunas vedė. Draugijos knygos rastos didelėj netvarkoj; manoma, kad kai kurios knygos teks perrašyti už 1931, 32, ir 1935 metus.

SLA NARIAI, IŠSIRINKITE ŠIUOS VIRŠININKUS

RASTENIS,
ŠALNA,
VINIKAS,
LOPATTO,
MOCKUS,
ZALATORIUS,
MIKOLAINIS.

UŽ RUDAS KELNES Į KALĖJIMĄ

NUREMBERG. — Miesto teismas pasmerkė vieną žydą kalėti šešias savaites už rudų kelinių dėvėjimą. Mat, dėl tų rudų kelinių žydelį buvo galima palaikyti esant nacių smogikų burio nariu. Žydelis teisinosi, kad jis tąsias kelines devi jau labai seniai, ir kad tokias kelines devi visi jaučių pirkliai.

EIMUČIO MIRTIES SUKAKTUVĖS

KAUNAS. — Karo komendantura minėjo savo didvyrio Pr. Eimučio 17 metų mirties sukaktį. Karo policijos mokykloje įvyko jaunųjų kareivių priesaika ir Įgulos bažnyčioje iškilmingos pamaldos. Kauno komendanturos kapelionas kun. Sandavičius pasakė gražų pamokslą.

9 val. ryto karo policijos mokykla ties Metropoliu, prie kurio durų yra įmuryta paminklinž Pr. Eimučio lenta (ji papuošta gedulo kaspinais per rištomis Lietuvos trispalve ir Amerikos vėliava, bei vainiku), pagerbė savo didvyrį vienos minutės susikaupimu. Karo policijos viršininkas kpt. Berentas pasakė kareiviams momentui pritaikintą žodį. Po to, karo policijos mokykla nuvyko į karių kapus, prie Pr. Eimučio paminklo, kur taip pat pagerbė didvyrio atminimą.

Vakare karo policijos mokykloje kareiviams ruošiama paskaita, kurioje papasakota apie Pr. Eimučio gyvenimą, jo pasišventimą tėvynei ir tragišką jo mirtį.

Kareivis Pranas Eimutis begindamas Amerikos Raudonojo Kryžiaus misiją, tragiškai žuvo nuo vokiečio kareivio kulkos prie Lietuvos viešbučio durų 1919 m.

KOKIOS BUS PRADŽIOS MOKYKLOS

KAUNAS. — Švietimo ministeris įnešė ministerių kabinetan pradžios mokslo įstatymo projektą. Pagal tą projektą bus dvi rušys pr. mokyklų: valstybinės ir privatinės. Mokslas skirstomas šešiais skyriais, kurių pirmieji keturi privalomi vaikams nuo 7 iki 14 metų. Kai susidarys pakankamas šešių skyrių mokyklų tinklas, tai švietimo ministerija skelbia ir šešių skyrių privalomą mokslą iki 16 metų vaikams.

Ten, kur mokyklos tinklo nustatytoje apylinkėje susiranda bent 30 vienos kurios nelietuvių tautybės vaikų, gali buti steigiama mokykla nelietuvių dėstomąja kalba, o lietuvių kalba dėstoma nuo antro skyriaus, kaip atskiras dalykas.

Ten, kur susiranda bent 30 vaikų, kurių tėvai nepriklauso jokiai tikybinei organizacijai, gali buti steigiama mokykla be privalomo tikybos mokymo. Tokioj mokykloj vietoj tikybos dėstoma etikos mokslas, kurio programą nustato švietimo ministeris.

Užsimušė keturi lakunai

FREDERICKSBURG, Pa. — Pereitą sekmadienį armijos lėktuvas atsimušė į kalno viršunę ir sudegė. Žuvo keturi lakunai, kurių pavardės dar nesužinota.

DIDELIS SIMFONINIS ORKESTRAS

KLAIPĖDA. — Tautos kulturai kelti "Aukuro" draugija suorganizavo didelį Klaipėdos simfoninį orkestrą. Orkestrą sudaro apie 50 geriausių Klaipėdos ir aplinkinių vietų instrumentalistų. Orkestrą veda muzikas Jeronimas Kačinskas. Firmą pradinį koncertą orkestras duoda balandžio 4 d. miesto teatre. Programa numatyta turtinga ir įdomi.

Šiuo metu orkestras ruošiasi ir repetuoja. Klaipėdos spauda, teikdama orkestro įsteigimui didelės kulturinės reikšmės, pabrėžia ir didelį orkestro dalyvių ir vadovybės pasišventimą kulturos darbui. Linkėtina orkestrui didelio pasisekimo ir ilgo amžiaus.

PAGERBĖ PROFESORIŲ VOLTERĮ

KAUNAS. — Vytauto Didžiojo muziejaus salėje iškilmingai pagerbtas prof. Edvardas Volteris, jo 80 metų sukaktuvių proga. Profesorius Volteris — vienas žymiųjų mokslininkų, atsižymėjusių dar prieš musų spaudos atgavimą. Baigęs aukštuosius mokslus, jis daug metų Petrapilio universitete buvo privatdocentu ir dėstė lituanistikos dalykus. Petrapilyje jis palaikė kuo glaudžiausius santykius su žymiaisiais lietuviais, ypač Petrapilio dvasinės akademijos profesoriais: Al. Dambrauskų-Jakštu, Mačiuliu - Maironiu, Jaunium, Grigaičiu, etc., ir Petrapilio universiteto lietuviais studentais. Gabesniuosius musų studentus jis visokiais budais palaikydavo, stengdavosi jiems sudaryti patogesnes gyvenimo sąlygas, ragindavo juos labiau domėtis lituanistikos dalykus. Daugelis Petrapilio universiteto lietuvių studentų prof. E. Volterį mini su pagarba.

Susikurus nepriklausomai Lietuvai, prof. Ed. Volteris, kaip daug pasidarbavęs lituanistikos mokslui, buvo pakvies tas į musų universitetą profesoriauti. Čia jis dėstė Lietuvos etnografiją, archeologiją, latvių kalbą ir literaturą, bulgarų kalbą ir kitus dalykus. Be to, jis dar gana daug metų buvo a. a. Tado Daugirdo įsteigtojo Kauno miesto muziejaus direktorium. Čia dirbdamas, jis daugiausia domėjosi Lietuvos archeologijos ir etnografijos dalykais.

Prof. Ed. Volteris yra nepailstamas naujos mokslinės medžiagos rinkėjas, uolus naujų faktų ieškotojas. Daugiausia jo dėka buvo išgarsintas Apuolės piliakalnis ir prie jo tyrinėjimo pritraukti ne tik musų, bet ir švedų bei latvių mokslininkai. Ir dabar prof. E. Volteris, sulaukęs 80 metų amžiaus, yra dar sveikas, budrios dvasios ir kupinas naujų sumanymų bei iniciatyvos.

Pasikorė keturių metų vaikiukas

ARLINGTON, N. J. — Kai ponia Andrews rengė savo vyrui gimtadienio puotą, jos keturių metų sunelis, besilinksmindamas su kaimynų trijų metų mergaite, pasikorė prie namų durų. Pašauktas gydytojas rado vaiką jau negyvą.

SAKO, SKUBIAI RENGIAMASI NAUJAM KARUI

ANKARA. — Ryšium su turkų rusų draugingumo sutarties pratęsimu, Ankaroje buvo surengtas bankietas ir priėmimas užsienių reikalų ministerijoje. Turkų užsienių reikalų ministerio pavaduotojas pasakė kalbą, kurioje pabrėžė rusų turkų sąjungos svarbumą taikai Artimuose Rytuose išlaikyti. Atsižvelgiant į sutarties pasisekimą, ji ir buvo pratęsta dar 10 metų.

SSSR ambasadorius Karachanas taip pat pasakė kalbą, kurioje, tarp kitko, turėdamas galvoje Vokietiją, pareiškė, kad skubiai rengiamasi naujam karui. Esą, dabartinių pasitarimų centre esą ne teisės ar proceduros klausimai, bet pasirengimai pasauliniam karui. Esą, negalima ramintis tuo, kad karas kilsiąs ne šiandien — niekas nežinąs, kada tai įvyksią. Karas pareinąs nuo tų, kurie apie jį galvoja, norėdami išsisukti iš savo daugeriopų sunkumų, ir kurie siekia jėga atsipalaidoti nuo savo rupesčių ir baimės. Karachanas pabrėžė taikos nedalumą.

NELEIDO PALYDĖT IŠTREMTOJO LIETUVIO

VILNIUS. — Trakų apskrit. storasta uždarė Giraitės lietuvių šv. Kazimiero draugijos skyrių ir "Ryto" draugijos Giraitės lietuvišką skaityklą, gi tos mokyklos vedėją Šimukonį ištrėmė 3 metams už 30 kilometrų. Prieš išvyksiant, Giraitės kaimo ukininkai buvo susirinkę pas vedėją atsisveikinti. Kai kurie jautresnieji net apsiverkė, kai skaityklos vedėjas atsisveikindinėjo.

Sekančią dieną Šimukonis jau turėjo apleisti Giraitės sodžių. Vietos gyventojai su tautiškomis spalvomis papuoštų kaspinų vainiku atėjo prie skaityklos vedėjo buto ir norėjo jį jam įteikti. Bet nustebo, nes skaityklos vedėjo jau nerado. Pasirodo, kad Valkinyko policija naktį jį suėmė ir pėsčią nuvarė į miestelį. Padarė tai dėl to, kad vietos žmonės nelydėtų lenkų ištremtojo lietuvio.

KIAUŠINIŲ BIZNIS LIETUVOJE

ŠILUTĖ. — Sauguose žemės ukio mokyklos patalpose jau iš seniau sėkmingai veikia kiaušinių supirkinėjimo punktas. Vietos ukininkai anksčiau parduodavo kiaušinius įvairiems vertelgoms. Dabar beveik visi parduoda tik punkte. Čia ukininkai kiaušinius parduoda pagal svorį. Tuo budu gauna žymiai geresnes kainas.

HALIE SELASIE ARMIJA SUMUŠTA; ITALAI TRAUKIA Į ADDIS ABABĄ

SIULOMAS NAUJAS PLANAS EUROPOS TAIKAI

PARIS. — Užsienių reikalų ministeris Flandin įteikė ministerių tarybai planą Europos taikai palaikyti. Tikimasi, kad šis planas bus priimtinas visoms valstybėms. Jis menkai kuo skiriasi nuo Leono Bourgeois plano siulyto 1919 m. Tuomet tasai planas buvo perankstyvas. Dabar Europos politika taip pasikeitusi, kad tos rušies planas lengvai pritaikomas visose valstybėse.

LENKAI KELIA KOLONIJŲ KLAUSIMĄ

WARSZAWA. — Varšuvos rotušėje Poznanės universiteto profesorius Pavlovskis laikė paskaitą apie kolonijas. Jis gynė tėzę, kad kolonijos Lenkijai esančios butinai reikalingos. Esą, jau atėjęs laikas, kad Lenkija pasakytų pasauliui, — mes reikalaujame kolonijų. Esą, jei net tokios mažos valstybės, kaip Belgija ir Olandija, kur gyventojų skaičiaus didėjimas yra nedidelis, turi kolonijų, tai Lenkija turinti daug didesnių pretenzijų, nes ji yra didelė valstybė su greit didėjančiu gyventojų skaičiumi. Dar apie 4 mil. — 5 mil. gyventojų galima butų apgyvendinti Lenkijos rytų srityse, tačiau Krokuvos ir Kelcų vaivadijose gyventojų tirštumas kvadratiniam kilometrui esąs toks pat didelis, kaip Kinijoje ir Indijoje. Pagaliau, kalbėtojas pareiškė, kad Lenkija busianti tikrai didelė valstybė, kada ji turėsianti kolonijų.

DAR VIENAS UŽDARBIO ŠALTINIS

KAIŠIADORYS. — Miškų urėdijos, ruošdamosios pavasario miškų atželdymo darbams, jau dabar stengiasi pasigaminti didelį kiekį pušų ir eglių sėklų. Sėklos gaminamos iš pušinių ir eglinių konkorėžių, kurios džiovinamos specialėse prie urėdijų esančiose džiovyklose. Dalį konkorėžių surenka patys tarnautojai — eiguliai, o didesnę dalį urėdijos superka iš ukininkų. Už centnerį konkorėžių mokama: eglinių —3 lt. ir pušinių — 5 lt. Tai gana gera kaina, nes per dieną konkorėžių galima pririnkti keletą centnerių.

Lietuvos "hit ant run driver"

UTĖNA. — Leliunų miestelio gyv. G. Dinaburskis neatsargiai važiuodamas suvažinėjo priešais ėjusią Šapokienę, kuriai sulaužė šonkaulius. Jis stengėsi pabėgti, bet buvo sulaikytas ir perduotas policijai, o nukentėjusi jo vežimu buvo nugabenta ligoninėn, kur išgulėjusi 28 dienas. Kaltinamasis aiškino, kad jis ją pastebėjęs už 5 žingsnių nepaspėjęs arklio sulaikyti.

Kovo 9 d. apylinkės teismas pripažino jį kaltu ir nubaudė vienu atveju 1 sav. arešto, o kitu — 1 mėn arešto, 250 litų ligoninės išlaidų nukentėjusiai ir 15 litų ekspertui.

MANOMA, KAD KARAS GREITAI BAIGSIS

Italų lėktuvai persekioja besitraukiančias Etiopų armijos dalis

ASMARA. — Italų kariuomenė paėmė miestą Quoram prie ežero Ašangi. Etiopijos armija besitraukdama taip pakriko, kad italų kariuomenei sunku ją besugaudyti. Pasiskirsčiusias po visą šalį grupeles vaikosi italų lėktuvai, svaidydami į jas didžiomis bombomis.

Šią didelę pergalę italai laimėjo po atkaklaus mušio, kai imperatoriaus Haile Selassie armija puolė italus pereitą ketvirtadienį. Smarkus mušiai tęsėsi visą penktadienį ir šeštadienį, kol pagaliau etiopai buvo priversti trauktis, nes negalėjo ilgiau laikytis prieš italų moderniškus ginklus ir karo įrankius.

Pats etiopų imperatorius Haile Selassie vadovavo puolimą. Mušiui baigiantis italai manė imperatorių paimsią į nelaisvę, bet šis su savo palydovais paspruko. Dabar italams atviras kelias į Desye.

Italų armija skubinasi persitvarkyti ir stumtis pirmyn. Etiopai, išsiskirstę į mažas grupeles, vėl trukdys jų susisiekimo kelius ir maisto gabenimą. Ši taktika — svarbiausias etiopų ginklas, nes, nesant geležinkelių nei plentų, nelengva dideliai armijai skubiai eiti pirmyn. O etiopams svarbu sutrukdyti italus iki prasidės didieji lietus, kuomet ne tik armijos žygiavimas, bet ir vietoje stovėjimas bus negalimas.

Šiaurės fronte italai laikosi ramiai. Laukiama, kokios bus pasekos šio mušio. Italai tikisi, kad po šio pralaimėjimo etiopai prašysią taikos ir karas bus baigtas.

TURKAI KELIA SĄSIAURIO KLAUSIMĄ

STAMBULAS. — Turkų laikraštis **Tan** ryšium su Vokietijos atsisakymu nuo Locarno sutarties kelia jurų sąsiaurio klausimą. Pasak laikraščio, "Turkija turėtų pagrindo prašyti pakeisti Lozanos sutartį. Tol, kol sąsiauris bus demilitarizuotas, saugumas Juodojoje ir Vidužemio jurėse nebus tikras. Bet Turkija pasilieka ištikima savo pasižadėjimams, įrodydama pasauliui savo taikos meilę."

ĮSTEIGTAS DARBININKŲ KULTUROS KLUBAS

MARIJAMPOLĖ. — Darbo Rūmų pirmininkas ir kiti valdybos nariai iškilmingai atidarė Darbininkų Kulturos Klubą. Tenka pasidžiaugti, kad darbininkų klubų skaičius provincijoje daugėja. Linkėtina, kad netolimoje ateityje visuose didesniuose provincijos miestuose butų darbininkų kulturos klubai, kad darbininkija galėtų kultūriškai poilsio laiką praleisti ir ugdytis kulturiškoje aplinkoje.

KAIP DR. MONTVIDAS IR ADVOKATAS GUGIS IEŠKOJO "DURNIŲ"

Kenosha, Wis. — SLA 212 kp. surengė kalbas kovo 22 d. vakare German American salėje. Kalbėjo dr. A. Montvidas, K. Gugis ir E. Mikužiutė. Publikos buvo išviso apie 20. Pirmininkavo H. Labanauskas. Pirmiausia perstato SLA Apšvietos komisijos pirmininką, dr. A. Montvidą. Jau iš pat pradžios dr. Montvidas pradėjo nesamones kalbėti, aiškindamas ,kiek įvairių komisijų esą SLA ir be to, apšvietos komisija, kurios jis esąs prezidentas. Ne tik šios komisijos, bet, girdi, jis esąs "vyriausias prezidentas ant viso SLA." Toliau dr. Montvidas, kai įsidrąsino, tai tiesiog keikte iškeikė šias SLA kuopas: SLA kuopą Bridgeport, Conn., 177 kp. Milwaukee, Wis., 133 kp. So. Milwaukee, Wis. ir vieną terėdalį SLA 212 kp. narių, sakydamas, kad tos kuopos esančios atžagareiviškos, fašistiškos, esančios bjauresnės, negu SLA skylant su klerikalais. Jis pavartojo ir tokių žodžių, kurių į laikraštį negalima dėti. Tos SLA kuopos esančios dėl to tokios bjaurios, kad jos balsavo už tautinį sąrašą į SLA Pildomąją Tarybą. Čia vėl pradėjo "durnius" skaičiuoti, kiek esą durnių. Beskaičiuodamas "durnius," pagaliau sako, kad jis nežinąs —gal ir jis pats esąs durnius... Tiesiog sarmata klausyti, kai šitaip kalba vienos didžiausios lietuvių organizacijos apšvietos komisijos pirmininkas. Ar šiaip ar taip, bet jau negalima tylėti, jeigu šitaip SLA apšvietos komisijos pirmininkas viešai iškeikia jam nepatinkamas kuopas. Tai nepakenčiama. Mano manymu, šiuo reikalu Pildomoji Taryba turėtų ką nors daryti. Aš nieko nežinau apie SLA kuopą Bridgeport, Conn., bet aš gerai žinau SLA 177 kp. Milwaukee, Wis. ir SLA 133 kp. So. Milwaukee. Tai ramios, gražiai sugyvenančios tarpe savęs, o ypač 133 kp. So. Milwaukee, Wis. Ji turtingiausia visoje musų apylinkėje.

Antras kalbėtojas buvo K. Gugis. Jo kalba buvo švaresnė. Bet ir K. Gugis beveik visą savo kalbą "pašventė" agituodamas už savo SLA iždininko vietai. Pagaliau trumpai kalbėjo E. Mikužiutė jaunimo reikalais. Ji nieko neįžeidė.

Pagal kuopos nutarimą, šios prakalbos turėjo buti agitatyviškos naujiems nariams gauti, o ne "durniams" skaičiuoti.

Juozas Kasputis,
SLA. 212 kp. Auksinio Konkurso organizatorius.

KAIP BALSUOJAMA UŽ SLA VIRŠININKUS

Tautininkai ima viršų

Cleveland, Ohio. — SLA 14 kuopos susirinkime kovo 11 d., dėl lietaus nedaug narių tedalyvavo, bet balsuojant už viršininkus į Susivienijimo Pildomą Tarybą, tautininkų kandidatai gavo šiek balsų: Rastenis 48, Šalna 40, Vinikas 45, Lopatto 45, Mockus 42, Zalatorius 38, Mikolainis 28. Socialistų-komunistų kandidatai gavo: Bagočius 17, Mažiukna 22, Jurgeliutė 13, Gugis 17, Mikužiutė su Miliausku po 16 ir Stanisiovaitis 33.

Chicago, Ill. — SLA 36 kp. balsavimuose už Pild. Tarybą, balsai pasidalino taip: Rastenis 83, Bagočius 51; Šalna 79, Mažiukna 56; Vinikas 79, Jurgeliutė 61; Lopatto 74, Gugis 61; Zalatorius 79, Mockus 58 ir Dr. Mikolainis 61, o jų kompetitoriai daug mažiau.

Į SLA seimo delegatus išrinkti Zalatorius, adv. Bradčiulis, M. Vaidyla, Dr. Drangelis, Dr. Graičiunas, P. Grigaitis, M. Stulpinas, J. Juozapavičius, L. Vanagaitienė ir J. Balčiūnas.

Scranton, Pa. — SLA 30 kp. tautiškieji kandidatai į Pild. Tarybą gavo balsų: Rastenis 28 (prieš Bagočiaus 25), Šalna 48 (prieš Mažuknos 6), Vinikas 33 (prieš Jurgeliutės 17), Lopatto 39 (prieš Gugio 12), Mockus 46 ir Zalatorius 23, Mikolainis 19.

Chelsea, Mass. — SLA 53 kp. Rastenis, Vinikas ir Lopatto gavo po 13 balų, Šalna 18, Mockus 18 ir Mikolainis 12. Socailistų sąrašo kandidatai gavo balsų daug mažiau: Bagočius 6, Mažukna 1, Jurgeliutė 6, Gugis 5, Mikužiutė 4 ir Miliauskas 1.

Jamaica Plains, Mass. — Jaunuolių SLA 365 kp. balsavo už visus tautiškojo sąrašo kandidatus, kurių Šalna ir Vinikas gavo po 18, kiti po 17 balsų. Socialistų kandidatai gavo tik po vieną balsą: Bagočius, Gugis ir Mikužiutė. Tris balsus gavo Dr. Stanislovaitis. Kiti — nieko.

UMAI MIRĖ GERAS LIETUVIS

Seattle, Wash. — Rentone staiga mirė senas vietos gyventojas Aleksandras Kalvaitis, išgyvenęs čia 33 metus ir užsipelnęs visų pagarbą. Pasirguliavęs savaitę, Kalvaitis mirė širdies liga. Jis buvo gimęs Lietuvoje 1868 m. spalių 8 d. Amerikoje paliko moterį Marijoną ir dvi ištekėjusias dukteris.

Velionis buvo tyras lietuvis ir daug veikė lietuvybės dirvoje. Tik kilus Lietuvoje perversmui, jis laikėsi nuo viešojo veikimo nuošaliai. Per trisdešimts metų jis išbuvo Gedimino draugijos sekretoriumi Seattle, Wash. Jo pasidarbavimu toji draugija išaugo į stipriausią lietuvių organizaciją Amerikos vakaruose. Be to jis priklausė Vytauto draugijoje Tacoma, Wash. ir SLA kuopoje.

Laidotuvės buvo taip iškilmingos, kad retai kada čia tokios matyta. Grabas buvo visas apklotas gėlėmis, nors velionis visuomet sakydavo, kad mirusiam gėlės nereikalingos. Nors velionis buvo laisvų pažiurų žmogus, bet lavonas laidota su bažnytinėmis apeigomis. Laidotuvių puota buvo surengta pas Juozapą Gabalą.

Rodos pati gamta pasistengė papuošti lietuviškumu Kalvaičio laidotuvėse: žemė buvo užklota baltu sniegu, kas čionai didelė retenybė.

Vietos angliškoji spauda gražiai paminėjo velionį Kalvaitį ir jo nuopelnus visuomenei.

Baltramiejus Sitka.

RIMŠOS KURINIŲ PARODA CHICAGOJE

Chicago, Ill. — Pereitą savaitę atsidarė Chicagoje skulptoriaus Rimšos kurinių paroda. Visuomenė labai domisi, dėl to tikimasi, kad paroda susilauks gero pasisekimo.

Kasnors.

Vienybė ne tik seniausias, bet ir geriausias lietuvių laikraštis visame pasaulyje.

VEIKLI KOLONIJA

Amsterdam, N. Y. — Per pirmuosius šių metų tris mėnesius šioje kolonijoje lietuviškasis judėjimas pradėjo bujoti. Pirmiau prie vietos klubo čia guviai veikė Lietuvių Dailės Ratelis, pastatęs scenoje keletą stambių veikalų, surengęs pramogas Stasiui Pilkai su Jakevičiu, keletą priėmimų Brooklyno Trubaduramis ir daug kitokių pramogų, o taipgi supirkęs rakandus A. L. Klubo frontiniam kambariui ir radio. Bet, atėjus depresijai, tasai veiklus Ratelis likvidavosi, o Klubas pasiliko be jokio skyriaus. Bet dabar, pasidarbavus B. Stankevičiui, susikurė Glee Club, kuris kovo 29 d. surengė pirmą gražią pramogą ir smagiai pasilinksmino gausiai susirinkusią publiką.

Pramogą vedė patsai pirmininkas B. Stankevičius. Kalbą pasakė A. L. Klubo pirmininkas Ambrasas, mergaitėsė pašoko ir t.t. Kalbėjo ir naujas vargoninkas J. Olšauskas. Mat, ilgai čia vargoninkavęs šokių kompozitorius V. Nickus kažkaip išnyko: ar jis atsistatydino, ar jį atstatė—sunku suprasti. Gana to, kad kovo 29 d. lyg iš dangaus nukrito pas mus artistas Juozas Olšauskas, kuris ir vargonuoti ir su žmonėmis sugyventi moka.

Dabar daug kalbama apie daktaro Šliupo atvykimą į Ameriką. Daugelis norėtų, kad ir musų koloniją tasai lietuvybės patriarkas atlankytų.

Vilniui Vad. Sąjungos skyriaus susirinkime vasario mėnesį nutarta surengti ir pasiųsti generaliniam konsului pilnas atskaitas apie skyriaus veiklą. Perrinkta skyriaus valdyba, į kurią įėjo naujas raštininkas Juozas Pilikonis.

Amsterdamiečiai neužmiršta ir Ginklų Fondo. Išrinkta nauja komisija surengti to fondo naudai pramogą. Į komisiją įeina Lukšis, Saldys ir Piliponis.

Sodalietės labai stropiai rengiasi Motinos Dienai. Tikimasi gerų pasekmių.

Tik krepšiasvydžio jauktas gavėnioje susilpnėjo ir negavo čempionato, nors šiaip tasai jauktas labai geras.

Amsterdamiečiai labai pamėgo Vienybę, ypač kai tame laikraštyje dedama gražių paveikslų. Butų malonu, kad Vienybėje nuolat matytume įvairius vaizdelius. **A. Lukšis.**

KAUNO IR KLAIPĖDOS POTVYNIO NUKENTĖJĘ REIKALINGI VISUOMENĖS PAŠALPOS

Netikėtai galingas Nemuno ir Nerio pasijudinimas kovo mėnesio pradžioje apsėmė trečdalį Kauno miesto, taip pat panemunio gyventojai Klaipėdos krašte pateko į tvano srovę. Nuostoliai dideli. Aršiausia bėdą tas, kad šimtai šeimynų liko be pastogės, maisto ir mantos. Visuomenės pagelba skubiai reikalinga. Kaune yra sudarytas Moterų Komitetas dėl potvynio nukentėjusiems šelpti; tas komitetas renka aukas ir globoja nukentėjusias šeimynas, ypač vaikus. Matyti nukentėjusių laiškai yra jau pasiekę ir amerikiečius.

Lietuvos Pasiuntinybė priėmė jau keletą aukų, kurios netrukus siunčiamos Kauno komitetui. Kas prijtaria šiam labdarybės darbui, tegu pasiskubina savo pagelbą siųsti Pasiuntinybės adresu dėl perdavimo Kauno Komitetui.

Lietuvos Pasiuntinybės Informacijų Skyrius.
Washington, D. C.

PRAPUOLĖ KUNIGAS

Utica, N. Y. — Lietuvių šv. Jurgio parapija neteko savo klebono, kuris kovo 27 naktį nežinia kur dingo, palikdamas parapijos reikalus didžiausioje netvarkoje.

Kad pasitraukė iš parapijos kunigas, čia nedaug kas stebisi. Stebėtina tik tas, kad parapijos komitetas prašo vyskupo įgyvendinti lietuvių bažnyčioje ir angliškas pamaldas. Kam tas reikalinga? Juk angliškai kalbantys žmonės turi gana daug savo bažnyčių. Kai Lietuvoje mus žmonės kovoja už svetimų kalbų vartojimą musų bažnyčiose, tai Uticos lietuviai patys reikalauja savo bažnyčioje svetimybių. Ar ne aiškus nutautinimo darbas?

Parapijonas.

SLA APSKR. KUOPŲ SUVAŽIAVIMAS

JAUNIMAS ŽINO, KĄ DARO

Tamaqua, Pa. — Kovo 29 d. čia buvo SLA 1-mo apskričio kuopų atstovų suvažiavimas, kurį pirm. Stulgaitis atidarydamas pavadino "konferencija."

S. Gegužis pasakė gražią kalbą iš SLA istorijos.

Pereitame suvažiavime į S. L. A. agitacijai vesti komisiją išrinkta: S. Gegužis, A. Banišauskas ir Mindaugas Saponis. Jie darė pranešimus iš savo darbavimosi.

Korespondentas, dėl viso ko, nori paminėti, kaip ta komisija varė darbą.

S. Gegužis raštu plačiame savo pranešime pažymėjo, kad išsiuntinėjo agitacijos atsišaukimus 28 SLA kuopoms.

O A. Banišauskas pranešė, kad jis važinėjo po kolonijas ir ieškojo kurios kuopos nori Bagočiaus, kaip kalbėtojo. Ir jis pažymi, kad Bagočiaus norėjo Minersville ir Shenandoah kuopos. Čia pat šio susirinkimo vedėjas ir Minersville kuopos pirmininkas J. Klimas, Banišauskui užprotestuoja ir pasako, kad Minersville kuopa apie tai nė nesapnavo, ir kad p. Banišauskas pasakė netiesą. Salėje kyla juokas, o Banišausko burnoje atsirado muilo "smokas." Jis tyli, kaip skutamas.

Kad tau Dieve nesugriešijus, čia pamaniau sau. Tie musų "progresistai" melavimą taip uoliai praktikuoja, kaip karvėė atrajų. Ar jų mažas "činovnikas," ar didis "generolas," vis kitus nori nugalėti melu.

Mindaugas Saponis pranešė, kad jis susirašinėjo su adv. A. O. Šalna. Iš šio matyti, kad jaunojo Mindaugo darbavimosi kryptis jau nenori išgverusių politikierių. Mindaugio žygiai rodo, kad jaunoji karta ieško sau vadovų dorų ir teisingų vyrų, kokiu A. O. Šalna ir yra.

Be to, korespondentui malonu pažymėti ir šis faktas, kad šiame suvažiavime musų jaunimas labai atsižymėjo: J. Klimas — suvažiavimui pirmininkauja; F. Lukoševičienė — suvaž. raštininkauja; Mindaugas Saponis — komisijos narys ir dar 5 jaunuoliai čia buvo atstovai.

Plaušinis.

666 MOSTIS nuo ŠALČIO kainuoja 5c. 10c. 25c.
SKYSTIMAS PROSKOS ŠALVE LAŠAI NOSIAI

PUIKUS SPEKTAKLIS

Newark, N. J. — Kovo 28 d. Newarko Lietuvių Amerikonų Prekybos Butas surengė gražų patriotišką vakarą-vaidinimą. Vaidinti pakvietė iš Brooklyno **Lietuvių Meno** Teatro vaidilas, kurie čia suvaidino P. Gruodžio vilnietišką veikalą "Lietuviai, pabuskite." Pats veikalas, kad ir turi nemažai trukumų, gražiai vaizduoja okupuotosios Lietuvos sunkų gyvenimą lenkų okupacijoj. Jame vaizduojamas paprasto lietuvio ukininko gyvenimas, kurį provokuoja ir seka lenkai žandarai ir jų pastatytieji šnipai, agentai, su kuriais kovoja ir pagaliau juos nugali susipratę lietuviai ukininkai.

Jei šis veikalas butų vaidinamas prastai vaidinančių mėgėjų, tai jis greičiausiai nepadarytų didesnio įspudžio, bet Lietuvių Meno Teatro artistai jį taip suvaidina, kad žiurovas užsimiršta esąs vakarėlyje ir mato ne sceną, bet tikrą gyvenimą. Pavyzdžiu gali buti ir tai, kad viename įspudingame momente, kada scenoje artistai užniuniavo "Lietuva tėvyne musų," visa publika sustojo ir drauge su artistais sugiedojo visą Tautos himną.

Tiesiog stebėtis reikia, kaip veikalo vaidintojai, daugumoje čia gimę, augę ir Lietuvos nematę, gali taip puikiai atjausti visą pavergtųjų lietuvių buklę ir ją parodyti scenoje, perduoti žiurovams. Matyt, tėvų įtaka vaikams išeivijoj buvo tokia didelė, kad jie ir nematę Lietuvos ją puikiai atjaučia ir supranta.

Jie supranta ne tik lietuvių dvasią, bet ir persekiotojus lenkų žandarus. Lenkų žandaras **Vitalio Bukšnaičio** vaidmenyje tiesiog gyvas asmuo iš Vilniaus krašto pavergtų laukų, gyvas lenkas persekiotojas, su visais jo piktais privalumais, intrigomis, klastingumu, biauriu pykčiu ir smurtu. Iš šio vieno V. Bukšnaičio vaidmens galima spręsti apie didelius jo vaidybinius gabumus.

Nepaprastai gera buvo žandaro partnerė, jauna, susipratusi lietuvaitė, kurią vaidino **Eleonora Bartkevičiutė.** Ji didžiausiu lietuvišku jautrumu reagavo į pikto žandaro meilinimasi ir piktas klastas. E. Bartkevičiutė buvo reikiamoje vietoje ir pikta ir griežta ir meili. Nepaprastai impulsyvi, jautri.

Rimtas, gražus lietuvio ukininko tipas **Viktoro Raudonaičio vaidmenyje.** Geras, mažesnėje rolėje jo sunus **Antanas Alekna.** Gerai vaidino savo labai sunkią rolę **Sally Balkunienė.** Gerai suprato ir neblogai suvaidino išgamos šnipo rolę **Vytautas Raudonaitis.**

Dėl viso šio vakaro galima tik tiek nusiskųsti, kad žiurėtojų per maža susirinko, o tokį veikalą, taip gražiai pastatytą, turėtų matyti visi. Lietuvių Meno Teatras su šiuo veikalu galėtų su pasisekimu rodytis visose Amerikos lietuvių kolonijose. Atliktų didelį darbą ir meno ir lietuvių tautos labui.

Dzukas Vilnietis.

ŠNIPŲ BYLA VENGRIJOJ

BUDAPEST. — Vengrijos kariuomenės teismas svarstė keleto kaltinamų šnipinėjimu svetimų valstybių naudai asmenų bylą. Septyni iš jų buvo nuteisti nuo 7 iki 10 metų sunkiųjų darbų kalėjimo. Jų tarpe yra vienas rumunas, vienas čekoslovakas ir du vengrų žurnalistai.

NORĖJO NUŽUDYTI SAVO ŽMONĄ

New Philadelphia, Pa. — Kovo 30 d. Stasys Žuromskis smaila geležies štanga keturis sykius smeigė į savo žmoną, norėdamas ją nudurti. S. Žuromskis yra džiovininkas ir gana silpnas, o jo žmona nutukus ir stipri, todėl, kad ir gavusi 4 smugius, vis dėlto tą geležį iš vyro atėmė. Vyras pabėgo į krumus, o jai pakviestas gydytojas. Tą patį vakarą Žuromskis nuvykęs į Pottsvillę miestą, pats pasidavė policijai.

Plaušinis.

Vaiduokliai verčia sanskrito raštus

N. W. Journal praneša iš Romos, kad ten viename senname vasarnamyje šiomis dienomis pasirodė įdomių vaiduoklių.

Tas vasarnamis ilgą laiką buvo negyvenamas, tik pernai jį išsinuomojo orientalistas profesorius Gavagninas, norėdams ramybėje dirbti mokslo darbą. Deja, tos ramybės vasarnamyje mokslininkas nerado, nes vieną naktį ėmė nuošaliame kambaryje baladoti. Profesorius su elektros lempute nuėjo patikrinti ir viename tuščiame kambaryje pamatė... tris apsivyturiavusias žmogystas, kurios beregint dingo už užrakintų durų. Gavagninas neišsigando, bet tuoj apžiurėjo durų užraktus. Pasirodė sveikutėliai!..

Vaiduokliai pasirodė ir tolesnes naktis. Tada profesorius manydamas, kad čia bus tik jo pavargusių nervų haliucinacijos pasikvietė į vasarnamį savo šeimą — žmoną ir suaugusius vaikus. Bet vaiduokliai vis tiek nesiliovę rodęsi. Buvo pakviesta net gydytojų, kurie irgi matė keistuosius vasarnamio svečius.

Vis dėlto profesorius nesikrautė iš vasarnamio ir toliau tęsė savo mokslo darbą — vertė sunkius tekstus iš sanskirto ir persų kalbų. Vieną rytą jis net patyrė supriza: žiuri, kad pradėtas vieno dalyko vertimas per naktį baigtas. Tai pasikartojo kelis kartus. Paslaptingosios dvasios rašė pieštuku, truputį nevinklia rašysena, bet kalbos atžvilgiu taisyklingai.

Po šitokių nuotikių visą dalyką imta atydžiai tyrinėti. Iš pradžių manyta, kad, gal, kokie piktadariai gudrauja ir nori iš vasarnamio iškraustyti gyventojus, tačiau policijai nepavyko to spėjimo patvirtinti. Tik tiek nustatyta, kad prieš 25-rius metus vasarnamis priklausęs vienam žmogui, kuris rengęs spiritistinius seansus kaip tik tame kambaryje, kuriame rodėsi ir vaiduokliai.

Taip vasarnamio paslaptis ir iki šiol neišaiškinta. *L. A.*

LIETUVIS GAVO AUSTRIJOS DIPLOMĄ

....KAUNAS. — Vienos universitete gavo filosofijos daktaro laipsnį Antanas Rukša. Jis parašė iš klasikinės filologijos disertaciją lotyniškai "De vocibus vulgaribus." A. Rukša prieš keleris metus baigė Vytauto Didžiojo universiteto filologijos skyrių, keletą metų jis yra buvęs lotynų kalbos mokytojas.

LIETUVI, skaityk
mėnesinį paveikslutą žurnalą
TAUTA
Redaktorius—leidėjas
P. JURGĖLA
Prenumerata metams ... $2.75,
pusei metų ... $1.50,
atskiras numeris ... 25c.
Adresas:
TAUTA,
123 UNION AVE.,
BROOKLYN, N. Y.

MAISTINGIAUSIA IR SVEIKIAUSIA
LIETUVIŠKĄ DUONĄ
taipgi pyragai, pyragaičiai, tortai, kėksai ir įvairios rušies gardumynai gaminami, parduodami musų pačių krautuvėje ir pristatomi į namus visose vietose
PUIKIAI ĮRENGTA MECHANIŠKA KEPYKLA

ANDRIUS ZIUGZDA
182-186 VAN BUREN STREET, NEWARK, N. J.

JUOZAS KAVALIAUSKAS

Laisniuotas Graborius
Užtikrinu, kad mano patarnavimas bus atatinkamiausias ir už prieinamą kainą. Nuliudimo valandoje, prašau kreiptis prie manęs
1439 South 2-nd Street
Philadelphia, Pa.
Pennsylvania ir New Jersey valstybėse
Telefonai: Dewey 5136
Keystone — Main 9669

SKAITYKIT, VAIKAI

LAPINAS REINEKIS

(Tęsinys)

Kaip obšras kreivakojis prieš karalių lapiną užtaria ir vilką už jo žodžius skundžia.

Obšras buvo lapino brolio sunus ir išmintingas vyras. Savo dėdę užstodamas jis atsakė vilkui šiais žodžiais:

—Pons Pilki, yra sena patarlė — nieks savo priešui gerovės negeidžia. Taip pat elgiesi ir tu su mano dėde lapinu. Butų jis čia dabar, neišdrįstum apie jį panašiai kalbėti. Bet tu esi gudrus ir tyli apie tai, ką pats negera lapinui padaręs esi. Aš norėčiau ir apie tai šį tą išgirsti. Visi ponai gerai žino, kad Pilkis su lapinu sutartį padarę buvo. Juodu abu norėjo kaip du geri ir lygus draugai gyventi, bendrais džiaugsmais ir vargais dalintis. Ir nežiurint to, aš tuoj papasakosiu, kaip mano dėdė Reinekis vieną kartą žiemos metu dėl vilko malonės vos gyvybės nenustojo. Buvo taip. Važiavo žmogus žuvų vežimą veždamas. Pilkis pamanė sau: "Tai butų gera žuvelių pavalgius!" Bet jis neturėjo nė skatiko joms nusipirkti. Ką gi tada mano dėdė? Jis nuėjo ir išsitiesė, lyg negyvas, vidury kelio. Kai žmogus su savo vežimu privažiavo arčiau ir pamatė lapiną ant kelio begulintį, buvo betraukiąs ginklą norėdamas lapiną nudėti. Mano dėdė nė krust; tada žmogus pamanė jį esant jau nebegyvą. Išlipo, užmetė jį ant vežimo, manydamas gražų žmonai kailiuką parvešiąs. Lapinas vežimui sukrutėjus tuoj vieną po kitos žuvytes iš vežimo mėtyti pradėjo. Čia pričiaužė Pilkis, susirinko žuveles ir suėdė jas laižydamasis. Tada Reinekis nušoko nuo vežimo, nes važiuoti jam toliau ne labai tiko ir buvo pavojinga. —"Kaip gera bus po to didelio pavojaus žuvelėmis pasivaišinti," —pamanė jis sau. Pažiurėkime, kas atsitiko. Pilkis visas žuvis pats surijo, vien kauleliai teliko. Tuos jis ir atidavė mano dėdei. Vilkas tiek priėdė, kad net susirgo ir turėjo gydytojo pagelbos šauktis.

—Aš turiu dar vieną nutikimą papasakoti. Klausyk: Reinekis suuostė riebų paršą papjautą, kurs prie laiptų palėpyje kabojo. Jis pranešė apie tai Pilkiui, ir abu rengėsi kartu jį pavogti ir pasidalinti. Ir kiek čia Reinekis darbo padėjo! Jis įlindo pro langą ir išvilko paršą. Bet čia pajuto jį piktieji šunes ir puolėsi vytis. Lapinas pamatęs grobinį ėmė bėgti. Tuo tarpu vilkas čia pat bestovėdamas ėmė ir suvalgė paršą. Reinekis ištrukęs iš šunų grįžo prie Pilkio, norėdamas savo dalį atgauti. Tada Pilkis tarė jam: "Taip, aš tau palikau skanų kąsnelį, štai imk jį ir ragauk — jis labai riebus." O tai buta ne kąsnio, bet — sauso medžiagalio, ant kurio tasai paršas kabojo. Reinekiui, kuris vienas visą juodąjį darbą buvo atlikęs, vietoj dovanų teko nuovargis ir alkis. Pasakykite man visi: karaliau ir jus ponai, kaip Reinekis gali po visa to jaustis. Panašių šposų, kuriuos Pilkis lapinui pridarė, galima butų šimtais priskaityti. Aš jų visų nė nepasakosiu. Tatai gaiės pats lapinas atlikti, jei jis tik čion atvyks.

—Leiskite, — tęsė toliau kreivakojis — dar vieną daiyką, gerbiamieji ponai ir karaliau, papasakoti, apie kurį aš nė nekalbėčiau, jei Pilkis pats apie tai nebutų pradėjęs ir apie kurį visi jus iš jo patics lupų girdėjote. Aš kalbėsiu apie tai, ką jis apie ponią vilkę, savo žmoną, pasakojo, kurios neva garbę jis apginti turėjęs. Jis pasakojo, kad Reinekis ją prigavęs ir išjuokęs. Mano ponai, aš nepasakosiu daugiau, kiek aš žinau. Jau prieš septynerius metus lapinas buvo vilkę įsimylėjęs ir abu susidraugavę. Tai nutiko vienam vakarėly. Pilkio buta tuokart kelionėje. Tuo metu ponia vilkė buvo Reinekiui meili ir palanki. Ką gi mes galime dabar žinoti? Gal but ji dar ir dabar lapiną tebemėgsta, ir jį persekioja. Kodėl ji pati neatvyksta ir jo neapskundžia? Jei Pilkis butų gudresnis, tai apie panašius dalykus nepasakotų. Jie jam garbės nesuteiks. Kas gi toliau. Štai ateina pantėra ir pasakoja mums nuotikį apie kiškį. Mes žinome, kad kiškis buvo mokinys, o Reinekis mokytojas. Nejaugi mokytojas neturi teisės bausti savo mokinį, kurs tinkamai nesimoko. Argi išdykę mokiniai neturi buti baudžiami už savo nusikaltimus? Jei to pasaulyje nebutų, nieko gera iš mokslo neišeitų. Toliau skundžiasi Murziukas dėl dešros, kurios jis netekęs. Tą skundą butų jis geriau sau pasilikęs, patys juk girdėjote— dešros vogtos buta. Kaip jis ją įgijo, taip jos ir neteko. Reinekis yra garbus vyras, o panašus žmogus visur turi vagilius bausti. Reinekis galėjo vagilių ir pakarti. Jis to nepadarę karalių gerbdamas, kurs vienas teturi teisės vagilius ir plėšikus mirtimi bausti. Bet jus visi už tai mano dėdei nė kiek nedėkingi. Reinekis buvo ir yra garbingas žmogus. Nuo tos dienos, kai karalius šventę paskelbę, nė viena peliukė dėl jo nenukentėjo. Jis tevalgo vieną kartą per savaitę, marindamas savo kuną, ir gyvena kaip vienuolis. Jis rešioja retežius ant nuogo kuno ir jau metai, kaip neprarijo nė kąsnelio mėsos. Tai man pasakojo vakar vienas keleivis, jį matęs. Jis apleido savo puikų rumą ir pasirinko sau urvą tyruose. Dėl to sunkaus gyvenimo lapinas išbalo, sumenko ir pavargo. Badu ir troškuliu išperka jis savo nuodėmes. Jam nė kiek nekenkia tie skundai, kai jo paties čia nėra. Jei butų atvykęs jis čia save apginti, tad nieks neišdrįstų nė žodžio prieš jį tarti.

(Bus daugiau)

Mergina vyrų vienuolyne

Jugoslavijoje į Malkovo vyrų vienuolyną šiomis dienomis atvyko jaunas, gražus sodietis. Prašėsi priimamas į vienuolyną. Vienuoliai, trumpai iškvotę, priėmė. Tik rytojaus dieną vienas vienuolis pranešė vyresniajam, kad naujasis "brolius" moteris. Pats savo akimis naktį tuo įsitikinęs.

Vienuoliai apgavikę tuojau atidavė policijai. Teisėjui teisinosi neturėjus jokių blogų tikslų: nusivylus meilėje ir dėl to labai norėjus stoti į vienuolyną, bet arti nėra moterų vienuolynų, tai stojus į vyrų vienuolyną, manydama, kad vienuoliai nesuseks jos esant moterimi. Nuteista viena para kalėjimo.

KAIP VOKIEČIŲ KAIZERIS LAIMINO LIETUVOS UKININKUS

Didžiojo karo metu, 1915 m. rugpiučio mėn., vokiečių armijai paėmus Kauno sostinę, netoli Kauno, Aukšt. Panemunės miške apsigyveno vyriausias vokiečių ryto fronto vadas generolas feldmaršalas Hindenburgas. Jo vasaros buveinė buvo ant kalniuko vasarnamyje, kuriame ankščiau gyveno Kauno tvirtovės komendantas Grigorjevas. Namas buvo apleistas, tad vokiečiai jį paskubomis atnaujino ir garsusis gen. Hindenburgas jau 1915 m. jame praleido kelias savaites. Vietos gyventojai, kurie 1915-1917 m. Aukšt. Panemunės miške matydavo Hindenburgą, dabar pasakoja, kad jis labai mėgdavęs vaikščioti miške ir net grybauti. Aplinkinių kaimų gyventojams vokiečių žandarai buvo griežtai uždraudę vaikščioti A. Panemunės miške, kad jie netrukdytų ramybės vyr. rytų fronto vadui. Išimtis buvo padaryta tik Vičiunų kaimo seniunui Kairiukščiui, kuris turėdavo kasdien per mišką eiti į A. Panemunės miestelį.

Vieną dieną 1916 m. seniunas Kairiukštis sužinojęs, kad pas Hindenburgą atvyks pats vokiečių kaizeris Vilhelmas II su sosto įpėdiniu, tuojau šią naujieną paskelbė ukininkams. A. Panemunės val. ukininkai sumanė nuvykti pas kaizerį ir prašyti, kad vokiečių žandarai iš jų neatiminėtų paskutinio duonos kąsnio ir nuo rekvizicijų likusių gyvulių. Ši žinia greitai pasklido ir gretimame Garliavos valsčiuje. Kadangi kaizeris atvyko sekmadienį, tai daugelis valsčiaus ukininkų ėjo į A. Panemunę. Prie miestelio juos pasitikdavo žandarai ir įspėdavo, kad tą dieną plentu iš miško pro bažnyčią važiuosiąs kaizeris Vilhelmas II. Dėl to visi, pamatę automobilius su aukštais karininkais, privalo jau išanksto nusiimti kepures. Be žandarų, tą dieną A. Panemunėn atvyko didelis skaičius vokiečių kariuomenės, kuri šalieriais per visą miestelį sustojo ligi gen. Hindenburgo, kai bažnyčioje ėjo pamaldos, keliais karišKais automobiliais pravažiavo kaizeris Vilhelmas II, lydimas savo vyriausiojo sunaus ir daugybės generolų. Žandarai džiaugėsi, kad ukininkai gerai suprato duotą įsakymą ir kaizeriui pravažiuojant stovėjo be kepurių.

Po pamaldų drąsesni ukininkai bandė prieiti prie kaizerio, bet vokiečių karininkų sargyba jų prie kaizerio neprileido. Ukininkai savo vargais nepasiskundę išsiskirstė namo. Apie 4-5 val. po pietų staiga iš A. Panemunės išsirikiavo eilė automobilių, kurių kurių priešakyje važiavo kaizeris ir gen. Hindenburgas. Tuo laiku daugumas ukininkų stovėjo prie savo vežimų rengdamiesi namo. Automobiliui pamažu važiuojant pro kareivių špalierius, Vokietijos imperatorius iškėlęs ranką laimino susirinkusius ukininkus. Tačiaus tik retas ukininkas nusiėmė kepurę. Visa tai matė žandarai ir vakare už tokį pasielbimą nekuriuos žmones žiauriai sumušė. **Tsb.**

PAREIGINGAS JAPONAS TĖVAS

Puikų ir žavėtiną tėvo pareigų supratimą parodė vienas Japonijos pilietis, Tokioje. Ryto metą, prieš prasidedant pamokoms, į vieną vidurinę berniukų mokyklą atėjo apysenis ponas, ramiai įėjo į klasę ir atsisėdo suole. Paskambinus, suėjo į vietas nustebę berniukai dairėsi vienas į kitą ir droviai laukė mokytojo. Atėjęs mokytojas pasiteiravo apie šio naujo pribuvėlio tokį keistą pasielgimą. Paaiškėjo, kad jo sunus, šios klasės mokinys, nelaimingai persišaldė ir susirgo ir todėl negalėjęs šiandien ateiti į mokyklą. O kadangi praleidimas pamokų jaunam pradžiamoksliui neigiamai atsiliepia ir žinioms ir auklėjimui, tai jis, tėvas, pasiryžęs užimti sunaus vietą ir norįs čia gautas žinias vėliau perduoti sunui.

Mokytojas tokia galvosena buvo labai nustebintas, o juo labiau, kad šis tėvas buvo ne koksai eilinis pilietis, o japonų armijos atsargos vyresnysis generolas. Mokytojas nusipelnusiam senajam generolui vis tiktai leido užimti savo sunaus vietą, iki anas pasveikęs vėl galės pradėti lankyti mokyklą.

Toks tėvo pasielgimas neliko be garso. Kai laikraščio reporteris tėvą, belankantį už savo sunų mokyklą, apie tą dalyką pasiteiravo, generolas atsakė: — Vienas mano sunus mirė ankstyvoje vaikystėje, o šis, antrasis, yra mano brangiausias palikimas. Šiandien aš esu senas vyras, ramiai sau gyvenu ir niekam nebesu naudingas, o tik tam, kad išauginčiau savo sunų naudingu žmogumi ir puikiu, tėvynę mylinčiu japonu. Tai dabartinė mano vienintelė svarbiausioji ir kilniausioji pareiga. Ir kodėl negaliu aš pasėdėti mokyklos suole, kol pasikeis nepalankios aplinkybės ir mano šunus pasveiks!

Tabokos dumų nauda

Rupestingos šeimininkės nusiskundžiančios tabokos dumais, nuo kurių kenčia geri baldai ir uždangalai langams, tur but netaip griežtai smerks rukymą, kai sužinos, jog tabokos pelenai yra puiki priemonė valyti auksą, sidabrą, variniams ir cinko daiktams. Išvengti tabokos kvapo žiemą, kai negalima atidaryti lango, pakanka pakabinti kambaryje drėgną pintį, kuri suima į save visus tabokos dumus. Pintis reikia visada laikyti drėgna, padėjus po ja koki nors indą, į kurį galėtų bėgti vanduo.

SUSTIPRINS KOVĄ SU DŽIOVA LIETUVOJE

Draugija kovai su tuberkuliozu pradėjo vesti derybas su Kauno miesto savivaldybe, kad Kaune butų pasamdyta apie 70 gailestingųjų seserų ir felčerių, kurie lankytų sergančius džiova ir juos slaugytų. Tam sumanymui įvykdyti reikėtų apie 35,000 litų per metus.

Draugija kovai su tuberkuliozu šį sumanymą nori įvykdyti dėlto, kad dabar Kaune esą apie porą tukstančių džiova sergančiųjų. Visus sergančius džiova nėra galimumo ligoninėse gydyti. Džiovininkai budami be priežiuros, sveikųjų tarpe ne tik negali tinkamai gydytis, bet dar užkrečia sveikuosius. **Tsb.**

SENOVĖS LIETUVOS VERGAI

Lietuvos Kunigaikštystės ar tai sako, kad daugelis senoviškų vergų neturėjo ne tik ekonomiškos, bet ir fiziškos nepriklausomybės. Lietuvos statutu, dalis jų buvo įjungta į bajoro turtą, kaip paprastas ukio padargas. Tokius bajoras galėjo parduoti, iškeisti arba pasiųsti į tikrą mirtį. Vergais Liet. Statutas laikė karo belaisvius bei jų vaikus, laisvai parsidavusius vergystėn arba vedusius vergę ir atiduotus kam nors pasigailėtus mirtininkus. Jie buvo paskutinė ir nelaimingiausia vergų rušis. Kiek geresnę buklę turėjo baudžiauninkai. Šie skyrėsi nuo vergų, tuo, kad gyveno savo namuose ir išsilaikydavo patys. Jiems buvo bajorų suteikti nedideli žemės rėžiai, už kuriuos jie turėdavo kompensuotis savo veido prakaitu, apdirbdami plačius jų laukus. Baudžiauninkai baudžiauninkams taip pat nebuvo lygus. Vieni jų priklausė bajorui amžinai, kiti gi, taip vadinami laisvieji, galėjo kraustytis iš vieno bajoro pas kitą pagal savo norą. Tokie laisvieji baudžiauninkai luominėje jerarchijoje toli gražu nesijautė paskutiniais. "Aš esu laisvas ponų žmogus, o ne koks ponų pastumdėlis, su tėvu motina gyvenu, po žmones vaikstau, svietą matau" — pabrėždamas savo vertę yra pasakęs teismo įstaigoje apie save vienas tokių baudžiauninkų.

Žymiai aukščiau galėjo galvą kelti laisvas valstietis. Toks ne tik kad jau buvo visiškai nepriklausomas, bet dar neretai pats turėdavo savo vergą. Įdomią bylą, liudijančią apie turėjusį vergą valstietį, užėname viename Gardino žemiečių teismo dekretų. Apskundė tam teismui 1539 m. valstietis Sitkevičius, kad jo vergas vardu Dionizas yra jėga pagrobtas. Buvęs tas vergas ramaus budo ir prie savo šeimininko ganėtinai prisirišęs, kur gi jis vieną naktį paslaptingai galėjo dingti? Išieškojęs jo Sitkevičius apie pora metų, klausinėjęs visur, niekas apie jį nebuvo nei girdėjęs nei jo matęs. Pagaliau prireikė Sitkavičiui atvažiuoti į Gardiną nusipirkti ratų. Eina jis per turgų ir staiga mato: prie miesto šulinio stovi su kibiru rankoje Dionizas. Džiaugiasi ir keikiasi Sitkavičius, eidamas prie Dionizo, tas gi jam lyg peiliu krutinėn: "dabar mano ponas yra Drobyševičius, štai kur jo namai su gonkomis". Teisme paaiškėjo, kad Dionizą pagrobė Sitkavičiaus sesuo (kaip ji tai sugebėjo padaryti, byloje nepasakyta) ir pardavė Gardino miestiečiui Drobyševičiui už dvi lietuviškų grašių kapas. Papildomai magaryčių už Dionizą pirkėjas jai davęs dar 12 grašių. Kapos grašių įpirkimo pajėgumas, išvedus iš tų laikų javų kainos, prilygsta musų 28—32 litams. Taigi vergas įsigyti šiek tiek pasiturinčiam žmogui nebuvo taip sunku.

Nors įstatymas ir leido pačiam laisvu noru už pinigus parsiduoti vergystėn, bet ta teise, tur but, labai retai kuris pasinaudodavo. Visi užtinkami kunigaikštytės dokumentuose parsidavimai turi neištesėtos piniginės prievolės charakterį. Nesugražimai sutartu laiku skolos, nori nenori turėjai eiti savo skolintojui vergauti. Gardino žemiečių teismo dekretuose užeiname nevieną piniginio vergo bylą. 1539 m. tas teismas pripažino kažkokio Brodkos vergu miestietį Lisauską už nesugrąžintą pustrečios kapos grašių skolą. 1540 m. tas pats teismas pripažino vergėmis dvi užstatytas laisvas moteris, vieną už 2. kitą už pusantros kapos grašių. Iš laisvųjų žmonių į vergus degradacijos negalėjo nesutelkti širdies skausmo pažmintiesiems. Budavo atsitikimų, kad tokie ne tik apsipildavo ašaromis, bet draskėsi nuo galvos plaukus ir kaukė teismo kambaryje parkritę šuns balsu. 1540 m. Gardino žemiečių teismas turėjo peržiurėti vieną ginčijamą vergės pirkimo pardavimo raštą. Tuo raštu laisva moteris Vasica buvo prieš 8 metus pardavusi maluninkui Kudajevičiui savo dukterį. Nesidomėjęs tokį ilgą laiką savo pirkiniu, maluninkas staiga, kai mergaitei jau buvo septyniolika metų, pasidarė itin griežtas: jis pasakė Vasicai nebelaukiąs nė vienos dienos ir jėga pasiimsiąs dukterį. Motina apsiskundė teismui, manydama pirkimą užginčyti. Kudajevičius pristatė liudininkus ir paklojo ant stalo pirkimo raštą. Veltui teisme motina gynėsi, kad ji dukters nepardavusi, o tik užstačiusi už paimtą iš Kudajevičiaus pusę kapos grašių paskolą, kurią ji čia pat teisme siulė jam atsiimti. Kudajevičius nenorėjo nė kalbėti apie pinigus. Jis tereikalavo vieno — septyniolikos metų Vasicos dukters. Nežinojusi, matyt, iki tol apie save tiesas, mergaitė teisme ėmė klykti ir plusti savo beširdę motiną. Šiuo atveju mergaitės ašaros sugraudino teismą. Jis pabrėžęs, kad laisvai motinai parduoti dukterį nėra krikščioniška, liepė pirkimo raštą sudraskyti, Kudajevičiui savo pusę kapos grašių pasiimti ir dukters daugiau iš Vasicos nereikalauti.

Buta atsitikimų, kad į vergystę, kaip į kokius lapės spąstus, nei žinodami nei nujausdami patekdavo laisvieji žmonės. 1540 m. kažkoks laisvas kunigaikštinis valdinys Petranas gretimame miestelyje, nuėjęs į bažnyčią, susipažino su dailia ir šaunia geltonkase. Po to dar kelis kart ją sutikęs, jis ėmė kalbėti apie vedybų galimybes. Mergina jam pasisakė esanti laisva ir už jo tekėti mielu noru sutinkanti. Taip Petranas nieko negalvodamas ir apsivedė. Tik antrą dieną po vedybų atiduko į jo namus bajorės Rimaševičienės tarnai ir su didžiausiu triukšmu išsigabeno jo jauną žmoną. Kaip sužeistas liutas vilkosi Petranas išvažiavusių pėdomis. Rimaševičienės dvare jis galėjo gėrėtis reginiu: jo priesaika buvo išplakta ir pririšta prie įmurytos sienoje grandies. Gardino žemiečių teismas nusprendė: vergė turi pasilikti prie savo ponios, o jei Petranas panorės gyventi su žmona, Rimaševičienė turi jam duoti daržą ir trobukę, jei nenorės gali sau keliauti į visas keturias šalis, kaip laisvas. Kokį kelią pasirinko Petranas, žinių nėra.

Šešioliktojo šimtmečio kunigaikštystės dokumentuose gana apstu įvairiaspalvio skausmo. Ar ne balti paukščiai — svajonės apie geresnę ateitį padarydavo jį žmogui pakeliamą?

P. Tučas.

DIDŽIAUSIAS LIETUVOS EŽERAS

Ežeras Narutis sudaro lenkų administracijai nemažai rupesčių. Tai 8,009 ha ežeras. Einant nauju žuvininkystės įstatymu, ežerą turi eksploatuoti miškų departamentas. Ligi šiol jame žuvavo visi apylinkės gyventojai. Jie sakėsi esą servitutininkai ar vadinami įžengininkai (vstupščikai) nuo neatmenamų laikų. Ypač karo metu ežere įprato žuvis gaudyti visi, kurie tik netingėjo. Rezultate ežero žuvingumas nukrito ligi 8 kg. žuvienos nuo 1 ha per vienerius metus. Tuo tarpu Brėslaujos apskr. ežerai vidutiniškai duoda po 22, Vilniaus ir Trakų — 30, Švenčionių — 14 ir visi aplinkiniai —po 11 kg. nuo ha. Iš viso Vilniaus krašto ežeruose pagaunama 1,400,000 kg. žuvų per metus. Bet tas pats Narutis karo metu, kai jame šeimininkavo vokiečių amtsforštejeriai su milžiniškais valdiškais tinklais, duodavo ligi 25 kg. geriausios žuvies iš ha. Dabar geresnės ir tauresnės žuvų veislės išnaikintos. Tai lenkų miškų administracija yra sumaniusi: 1) visas įžengininkų ir servitutininkų teises išpirkti ar iškeisti į dirbamą dirvą — tam reikėsią apie 2 tukstančius ha, 2) kasmet leisti ežeran už 50,000 zlotų sijų ir sieliavų mailiaus ir 3) šioms jaunžuvims gaminti įsteigti ežero-juros pakrašty specialę tų žuvų peryklą. Tada, po kelerių metų, ežeras galės teikti savo šeimininkams pelno apie 200,000 zl. metams. Bet lenkai visados pasižymi savo gerais planais ir... menku jų įvykdymu.

IŠ KUR ATSIRADO KATĖS

Musų kačių pirmoji tėvynė yra Kipro sala. Iš ten pirkliai ją nugabeno į Angliją. Ji čia buvo visų gerbiama ir brangināma. Karaliai ją laikydavo medžioklėms ir karaliaus kačių užveizda buvo toks pat ponas, kaip ir šunų augintojas. Tik vėliau kačių prisiveisė labai daug ir jos neteko savo didelio įvertinimo.

Didžiojo karo metu kariaujančioms valstybėms nevisada pasisekė sužinoti iš anksto spionažo budu apie priešo planus. Apie Amiens mūšį, kuris tęsėsi nuo rugpiučio 8 d. iki 21 d. 1918 metais, kurio metu prancuzai paėmė į nelaisvę 40,000 vokiečių kareivių ir 600 patrankų 47 mylių ilgio fronte, vokiečiai iš anksto nieko nežinojo. Prancuzai ir anglai šiam mūšiui rengėsi kelis mėnesius, per kuriuos buvo padaryta 160,000 žemėlapių. Po šio mūšio Vokietijos kariuomenė buvo demoralizuota ir niekad neatsigavo.

JUNIPER 5-0259
RALPH KRUCH
FOTOGRAFAS
65-23 GRAND AVENUE
MASPETH, N Y

GERA VIETA UŽEITI
A. POVILANSKAS
Bar & Grill
Lic. R L. 6345
291 Wythe Avenue,
Brooklyn, N. Y.
Evergreen 7-8946

VIENYBĖ

LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

Established February 10th, 1886

Published Tuesdays and Fridays — *Leidžiama antradieniais ir penktadieniais*

JUOZAS TYSLIAVA, Editor

SUBSCRIPTION RATES: — PRENUMERATA METAMS:

In Brooklyn — $3.50 — Brooklyne
In United States — $3.00 — Jungtinėse Valstybėse
Canada — $4.00 — Kanadoje
Other Countries — $4.00 — Lietuvoje ir kitur

Advertising Rates on Application — *Skelbimai pagal susitarimą*

LITHUANIAN PRESS CORPORATION

B. J. SCHEGAUS, President — P. BUKŠNAITIS, Secretary

193 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.

TEL.: EVERGREEN 7-7840

BESARMAČIAI

Dar dr. Jonas Šliupas neatvyko į Ameriką, o jau Chicagos Naujienos pasiskubino tą didįjį musų tautos vyrą apdrabstyti purvais. Žinoma, Naujienos nebutų Naujienos, jeigu jos savo eilinės "pareigos" neatliktų. Bet vis dėlto, mums atrodo, kad dr. Jonas Šliupas, kuris drauge su visa Lietuva andai atšventė savo amžiaus 75 metų jubiliejų, ir kuriam parodė pagarbos net klerikalų žmonės, kaip pavyzdžiui prof. Pakštas vertas geresnių žodžių. Naujienos turėjo nors šiek tiek "čivotis." Štai, ką Naujienos balandžio 2 dieną, klausdamos, "ar dr. J. Šliupas didvyris ar karjeristas," sako:

"'Aušros' laikais, kuomet Rusijos valdžia vaikė inteligentus iš Lietuvos, musų didvyriai pasiliko kartu su artojais vargelį vargti; kiti net šiltas vietas svetur pamesdami grįžo Lietuvon artojuose viltį ir gerą upą palaikyti. Dr. J. Šliupo tokių tarpe nerandame. Pirmam pavojui atsiradus, jisai dumė užsienin. 'Aušrą' pametė likimui. Dr. J. Šliupas visgi išsirupino iš dabartinės A. Smetonos valdžios 'pensiją,' kaipo didvyris 'aušrininkas.' Tai kur čia savęs išsižadėjimas visuomenės labui?"

Tokiais žodžiais Naujienos pasveikina dr. Joną Šliupą, kuris, berods, neseniai viename savo laiške rašydamas, sako kreipęsis į p. Grigaitį dėl kalbų maršruto... Taigi labai "gražiai" p. Grigaičio Naujienos pasitinka tą žmogų, kuris beveik pusę savo amžiaus praleido tarp Amerikos lietuvių, juos kulturindamas, jiems tarnaudamas ir kuris juos dabar dar sykį nori atlankyti.

Baigdamos savo šmeižto straipsnį, Naujienos dar pastebi, kad, girdi, "kiti daugiau pasakys, kas Dr. J. Šliupas... per paukštis." Taip, kiti tikrai gali daugiau pasakyti, kas naujieniečiai do "paukščiai," kurie ir toli budami nuo savo gimtojo lizdo, dar bando jį teršti...

DAR DĖL SLA

Nors tai lokalio pobudžio atsitikimas, bet, einant šiems SLA viršininkų rinkimams, charakteringas ir žinotinas plačiajai visuomenei. Tai ypač svarbu pastebėti dar ir dėl to, kad anuo metu, kai ėjo SLA viršininkų nominacijos, tai socialistų laikraščiai gyrėsi užimą tautininkų tvirtoves.

Na, o dabar pažiurėkime, kaip jiems sekasi tos tvirtovės imti.

Brooklyno SLA 38 kuopoje šiomis dienomis buvo viršininkų ir atstovų ateinančiam seimui rinkimai. Nežiurint to, kad vietiniai socialistų "atstovai" įvairiausiais budais iš anksto stengėsi tos kuopos narius įkalbėti, kad jie rinktų tik socialistus, vis dėlto nė vienas iš tų "socialistiškų kandidatų" į atstovus nepateko. Tos kuopos nariai išsirinko tuos, kurie jiems atrodė teisingi. Jie išsirinko tautiškojo nusistatymo žmones, o ne tuos, kurie Clevelando SLA seime butų turėję kelti rankas už socialistų ir komunistų skymus.

Bet ne tik viename Brooklyne ta kova išeina tautiškosios minties SLA narių naudai. Kasdien ateina žinios ir iš kitų kolonijų, kuriose SLA kuopų nariai savo balsavimu už tautiškąjį kandidatų sąrašą aiškiai parodo, kad socialistų-komunistų sąmokslas pasigrobti Susivienijimą eina niekais.

Ateinantis SLA seimas, kuris bus šią vasarą Clevelande — nepaprastas seimas. Tai bus jubiliejinis seimas. Tai auksinis seimas. Tai penkiasdešimtiems metų SLA įsikurimo sukaktuvių seimas. Ir netenka abejoti, kad tautininkams butų didelis smugis, jeigu jų prieš penkiasdešimts metų įkurta organizacija, per šią pusę amžiaus išugdyta, ištobulinta, patektų į komunistų-socialistų rankas. Tame seime, kaip mums žinoma, dalyvaus dr. Jonas Šliupas, SLA įkurėjas. O kaip atrodytų, jeigu SLA organizacija, kurią šis didysis tautininkas įkurė, po 50 metų tautininkams tektų atiduoti į savo priešų rankas?

Taigi, budėkite, SLA nariai! Nepadarykite sau gėdos.

A. L. BALSAS APIE VIENYBĖS JUBILIEJAUS NUMERĮ

Vienas iš gyviausiai vedamų Pietų Amerikos lietuvių laikraščių **Argentinos Lietuvių Balsas**, rašydamas apie Vienybės auksinio jubiliejaus numerį, savo vedamajame straipsnyje taip sako:

"Gavome auksinio (penkiadešimties metų) Vienybės jubiliejaus minėjimo numerį, išleistą vasario 9, 1936. Tai graži 32 puslapių laida. Pilna Amerikos lietuvių visuomenės veikėjų ir užsienio lietuvių rašytojų straipsnių, turtingų enciklopedine medžiaga. Auksinio jubiliejaus numeryje matome straipsnius Dr. M. J. Viniko, P. Bukšnaičio, ministerio B. K. Balučio, min. Žadeikio, Dr. Šliupo, Jono Kerdiejaus, Miluko, Ambrozevičiaus, Baniulio, Bačiuno, Bajoro, Pakšto, Vykinto, Viduno, Strimaičio, Dr. Alseikos, Tulio, Griauzdės, Stasio Šimkaus, Auguno, etc. — viso apie šimtas žmonių rašo jubiliejiniame numeryje. Iliustruotas apie 150 paveikslų. Visą 24 puslapį užima straipsnis — Pirmosios trys dešimtys lietuvių kulturinės tautinės veiklos metų Argentinoje — parašytas B. K. Algimanto (K. N. Norkaus) su autoriaus paveikslu.

Sveikinimai 'Vienybei' atėjo iš viso pasaulio kraštų, net ir telegrafiškų, kurių tarpe yra sveikinimas nuo rašytojo Jurgio Baltrušaičio iš Maskvos, tilpęs sekančioje po jubiliejinio numerio laidoje.

Pastebėtina ir tai, kad minint šias garbingas lietuviškos spaudos veterano sukaktuves vienan Brooklyno teatran susirinko 5,000 lietuvių. Tai pirmas atsitikimas to miesto lietuvių gyvenimo istorijoj. Tarp kitų programos punktų, buvo lietuviškos grožio karalaitės rinkimas. Ta garbė but išrinktai teko Amerikos lietuvaitei Eugenijai Vitkiutei.

Nors poeto Juozo Tysliavos redaguojama 'Vienybė' kai kieno vadinama ne pakankamai pirmeiviška, bet nematant joje suatžagareivėjusio (?!—**Vien. Red.**) A. L. T. Sandaros ir 'Dirvos' elemento, reikia manyti, kad ji yra pažangesnė ir demokratiškesnė už madno vėjo supustytus 'pątriotus.'

Mes Argentinos lietuviai sveikiname tokio garbingo jubiliejaus sulaukusį Amerikos lietuvių laikraštį 'Vienybe'."

LIETUVIŲ KALBA SENOVĖJE, DABAR IR ATEITYJE

Lietuvių kalba, kaip ir kiekviena kalba, keičiasi laikui bėgant. Reik tik pasiskaityti raštus iš pereito amžiaus arba pasiklausyti senesnių žmonių kalbos ir palyginti su dabartine kalba, o matysime didelį skirtumą. Palyginus dabartinę kalbą su senesniomis formomis užrašuose, ar senesnių žmonių dar vartojamos, matome, kaip kalba vystėsi, kokia ji buvo seniau — sprendžiame, kas senoviška, kas nauja, kas iš kitos kalbos pareina ir — su dideliu atsargumu — galima pasakyti koks bus kalbos vystymasis ateityj.

Dabar Lietuvoj kalba skiluisi į dvi dali: į žmonių kalbą ir į reguliuotą, vadinamą, bendrinę kalbą. Bendrinė kalba vystosi iš žmonių kalbos, bet iš kitos pusės žmonių kalbą daugely atvejų bendrinė kalba paveikia, ir tarmiškos ypatybės nyksta. Bet apie bendrinę kalbą vėliau.

Pažiurėjus į žmonių kalbą, randam įvairių skirtumų. Panašumai, vis dėlto, perviršija skirtumus, taipgi spėjam, kad kalba buvo kadaise vienodesnė. Pirmiausia krinta į akį žodžiai, kurie aiškiai matyti skolinti iš svetimų kalbų. Giliau panagrinėjus, pasirodo, kad nevisi žodžiai vienodo senumo. Pavyzdžiui: žodžiai orlaivis, traukinys, arba neegzistavo, arba įigjo dabartinę savo prasmę tik tada, kai tie dalykai pasirodė Lietuvoj. Kai kurie šitoki žodžiai atsirado palyginti neseniai, kai kurie tolimesnėj praeity. Daug kas lietuvių kalboj atrodo senoviška, iš tikrųjų naujai, neseniai sudaryta iš kalbos senoviškos medžiagos.

Prašalinus visus skolinius, visus naujadarius, senesnius ir naujesnius, prieinam prie senoviškiausių formų lietuvių kalboj. Rekonstruoti lietuvių kalbą, kokia ji buvo prieš seniausių užrašų laiką galime tiktai apytikriai, lygindami senoviškiausias liekanas su senoviškiausiomis senovės prusų kalbos ir latvių kalbos liekanomis, taip pat atsargiai išnagrinėtos, kaip mes išnagrinėjome lietuvių kalbą. Čia į talką ateina mums slavų kalbos, kurios giminingos lietuvių kalbai. Padeda, taip pat kitos kalbos, kaip tai: sanskritas, germanų, graikų ir lotynų kalbos. Šitoj vietoj laukia net ir prityrusį filologą didelis pavojus, ypač kai sprendžia apie tautų seniau gyvenamas vietas ir jų kilnojimąsi. Lygindami su virsminėtomis ir kitomis kalbomis prieinam liepto galą. Galim sakyti, kad lietuvių kalba kilus iš vadinamos indoeuropiečių kalbos, tuo maža ką pasakydami.

Sugrįžę į dabartinę lietuvių kalbą, pažiurėkime dar kartą į jos sudėtį: joje daug skolintų žodžių ir išsireiškimų iš gudų, iš vokiečių, iš lenkų, rusų ir kitų tautų. Amžių bėgy ję susidarė naujų žodžių iš senesnių kalbos dalių ir, paskučiausiai, bet svarbiausiai, garsai pasikeitė į kitokius negu buvo senovėj. Taigi, iš senoviškos kalbos medžiagos ir virš minėtų ypatybių kuriasi ateities lietuvių kalba.

Bendrinė kalba, kurią norima padaryti nekintomu veiksniu, mokslininkų ir inteligentų pagelba, vystosi iš žmonių kalbos, kuri pasižymi savo skirtumais, žiurint kurioj Lietuvos daly ji kalbama. Ta bendrinė kalba, per mokyklą, per spaudą, per greitesnį ir gausesnį susisiekimą jau lygina tarmes ir, kalbos atžvilgiu, visa Lietuva, mažiau ar daugiau, vienodina.

Bėga laikas, keičiasi gyvenimas. Kaip senovėj, taip ir dabar Lietuva turi reikalų su kitomis tautomis. Į Lietuvą atvyksta, toj pačioj Lietuvoj, irgi, kyla naujos gyvenimo formos. Reikia tą visą apibrėžti, apibudinti. Kalbai nauja užduotis. Visuomenei tik trys išėjimai: arba sulietuvinti tą svetimą žodį ar sąvoką, arba priimti naujai nukaltą lietuvišką išsireiškimą, arba duoti kalboj esančioms formoms didesnę naštą nešti, prikergimu tos naujos sąvokos prie esančių formų. Kartais naudojasi visuomenė tik viena išeitim, kartais net visomis. Keistis kalba turi, jei ne vienoj srity, tai kitoj.

Taigi, lietuvių kalba Lietuvoj ateity vystysis tuo pačiu keliu, kaip senovėj: garsai keisis, žodžių dalys išnyks arba pakeis savo prasmę, svetimų žodžių ir sulietuvintų svetimų sąvokų įeis į kalbą, susidarys naujų žodžių ir formų ir, priklausant nuo socialinio ir ekonomiško tautos išsivystymo, kalba taps arba vienodesnė, arba suskils daugiau į tarmes, kurių kalbėtojai mažiau ar daugiau viens kito nesupras.

Dabar pažiurėkim į lietuvių kalbą užsieny. Apsupta kitomis kalbomis lietuvių kalba merdi, lyg salelė okeano gelmėse, didžiausių bangų plakama. Maža pati lietuvių tauta —mažas lietuvių skaičius užsieny. Ir užsieny, kaip ir Lietuvoj, lietuvių kalba vystosi tais pačiais dėsniais, tik kad svetima įtaka didesnė, negu tėvynėj. Prie senų, iš Lietuvos atvežtų, kalbos dalių prisikergia skoliniai iš apsupančių kaimų ir iš plačio pasaulio, susidaro iš senos medžiagos naujos formos, atsibasto, lyg keleiviai, nauji žodžiai ir išsireiškimai iš Lietuvos.

Kokia yra ta Amerikos lietuvių kalba? Didžiausia dalis lietuvių atvyko į Ameriką šiam amžiui prasidėjus. Imigracija ėjo iš visų Lietuvos kaimų taip, kad įvairių tarmių suplaukė į Ameriką. To laiko lietuvių kalba buvo lietuviško pagrindo, bet apie jį radosi skolinių iš slavų ir vokiečių kalbų, mažiau ar daugiau sulietuvintų. Iš pradžių atvykėliai sutiko sunkumų ne tik svetimoj kalboj, bet ir pačius genčius buvo sunku suprasti. Laikui bėgant išnyko daug tų sunkumų. Pradėjo tarmiškus garsus geriau suprasti (ar atskiri tarmių garsai pasikeitė, nežinau — spėju, kad kai kurie pasikeitė), į vartoseną įėjo suprantamesni žodžiai ir išsireiškimai, susidarė naujų žodžių, atvyko iš Lietuvos naujos medžiagos su naujais imigrantais ir knygų ir laikraščių kelių, skoliniai iš anglų kalbos buvo sulietuvinti. Bet svarbiausias įvykis — tai suvalkiečių tarmės nugalėjimas sudaryme šitos bendros Amerikos lietuvių kalbos. Prisidėjo prie to daugiausia, turbut, faktas, kad spaudos kalba buvo suvalkiečių tarmėj. Ir buvo kitų priežasčių: Vokietijos artimumas padėjo suvalkiečiams sudaryti daugumą; faktas, kad suvalkiečių tarmė išsivyščiusi iš kitų Lietuvos tarmių ir tokiu budu savaime esanti panašiausia į visas tarmes ir sudaranti jau ilgą laiką bendrinę kalbą — tos priežastys ir daugelis kitų privedė prie to, kad senoji Amerikos lietuvių karta kalba, daugiau ar mažiau, senąją, prieškarinę, suvalkiečių tarmę, su gana daug savos tarmės išsireiškimų. Jaunoji karta rodo ypatybes savo tėvų kalbos, bet čia įeina daugelis savotiškų elementų, į kuriuos anglų kalba turėjo įtakos. Svarbiausios ypatybės šios: garsas r dažnai angliškas, ištartas liežuviui nejudant; garsas l dažniausiai visur kietas (nors čia gali įeiti tarmės įtaka); garsai o ir uo supuola į dvibalsę panašesnę į uo, ė ir ie sutampa į dvibalsę artimesnę į ie.

Koks likimas laukia lietuvių kalbą Amerikoj? Ar ji išsilaikys? Sunku pasakyt, nes gyvavimas kalbos priklauso nuo daugelio socialinių ir ekonomiškų sąlygų. Sprendžiant iš kalbų vystymosi ir istorijos tiek galima tvirtinti: kad kalba keisis. Ar ji prisiartins prie Lietuvos lietuvių kalbos, ar ne, irgi priklauso nuo socialinių ir ekonomiškų sąlygų. Ar ji įneš ką į Lietuvos kalbą, irgi sunku pasakyti. Iki šiol maža turėjus įtakos. Atrodo visais atžvilgiais, kad Amerikos lietuvių kalba sems daugiau iš Lietuvos, negu įneš į ją ir kad toliau plėsis savu keliu, ilgainiui išnykti, palikus tik nesvarbius pėdsakus, arba virst savarankiška, Lietuvos žmonėms nesuprantama kalba.

J. J. Rimavičius, Ph. D.

MARGASPARNIAI ĮSPŪDŽIAI

Rašo MARIJA AUKŠTAITĖ

(Tęsinys)

"Dukrele, kelk... Kelk, pramiegosi... Aš tave palikau... Neliusk... Palikau mažą roželę, kad įsipintum į Vienybės jubiliejaus vainiką. Kelk, eik... Tukstančiai tavo brolių renkasi... Atiduok jau man savo ašarų indą... Aš nusinešiu už debesų... Tu buk linksmutė žemės ratę. Nuo vargo ir kančios nebėk. Tai tavo visas sielos papuošimas — ką aš tau palikau... Be kančios nesuprask gyvenimo — jis tuščlai... "Kelk. Eik..."

Dabar aš ištiesiu į erdvę rankas... Semiu ašaras ir skausmą ir siunčiu Palaimintajai... Tiesa, motut, be kančios mano sielos plotis butų pertuščias.. Ateik manęs sustiprinti dažniau... Erdvėj plaukia palši debesėliai, o mintys lydi baltu sidabru apsisupusį ruką... Ausyse driekiasi švelnutėliai tinklai... "Kel... Eik..."

Baltosios gulbės

Tyli ir susikaupus palydžiu akimis susikryžiavusį ruką. Juk viskas pasauly lyg sapnas. Įsivelku į savo tamsią suknelę ir skubinuosi žemyn. Patenku į baltųjų gulbių karalystę. Mažam kambarėly puošiasi ponios. Jų baltos suknios šlama lyg gulbių sparnai. Tai Buivydienė ir Šimėnienė. Lapienė — lyg margas drugelis su atmestais ant pečių sparnais. Kaip jos angeliškai gražios. Jų biustuose pluoštai gėlių pavasariu dvelkiančių... Aš dabar grožiuosi moterimi... Ir kurgi vyrai nemylės "Ievos dukterų"! Jos tokios miliojančios, švelnutės... Aš prisimenu mano gražiosios draugės Nelės sužadėtinio nuolatinę jai maldą:

"Prie kojų tavo tarnu gulu,
"Prie kojų tavo meilės laukiu!
"Tu bark mane, kankink manė —
"Tik meilės mano nesmerk,
oi ne!..."

Rožinės lupos šypsosi iš baltų muslinų... "Marija, žiurėk tamsta, mes šiandien pasipuošėm baltai. Mat, šitokia musų Vienybės šventė! Mes visi ją vainikuosim. Juk tai istorijos soste musų spaudos karalienė! O mes... Mes — baltos palydovės su linkėjimais...

Trumpa istorinė kelionė

Ji gal tik vieną kartą bus mano gyvenime. Juk taip dar neseniai varčiau 25 metų jubiliejinį Vienybės numerį, praslinko pro akis daug brangių asmenų: Basanavičius, Kudirka, Paukščiai, Žemaitė, Vaičaitis. O jau jų žemės gyvam rate nėra... Tam pačiam jubiliejiniam numery mačiau dar jaunutę Šliupienę, dar nesubrendusį Šliburį, jaunyste žydintį Strimaitį ir daug kitų... Taip. Metai bėga. Vienus uždengia kapai — antrų veiduose gyvenimas iškala žymes, įaudžia vargo siulus, bet tai butina, neišvengiama...

Dabar ketvirta valanda po pietų. Mano "baltosios gulbės" puošnios. Mano "margasparnis drugelis" pasiruošęs skristi. Inžinierius Buivydas šiandien tikras New Yorko vyrų papuošalas. P. Šimėnas aktoriškas. Jie susodina mus į automobilius ir mes visi drožiam į Arcadia Hall į Vienybės 40 metų vainikavimo iškilmes.

Kada šliaužia automobilis prie automobilių New Yorko gatvėmis — aš galvoju: Ką darys broliai tie, kurie neturi automobilių?... Kurie neturi cento gatvekariui, o gal ir duonai?... O jie taip pat jaučia... Jaučia triumfą tarp New Yorko dangoraižių... Jie ir tiesia tylius sielų laurus tau, senoji mociute Vienybe! Ir jie tavo sunus, jeigu juos, ar jų brolius lankai, tik ką jie kalti, kad be metalo... Dažnai įvairiais istais išeiliuoti... Išeiliuoti tik už tai, kad ieško duonos...

Aš seku akimis šaligatvių praeivius ir ieškau jų... Gal kas pėsčias klampoja per sniego paleistus vandenis. Veltui... Akys neatspėja. Širdies vadžių nesulaikau. Aš įsileidžiu į žemiausius rusius ir vėl ieškau... Ieškau tavęs, broli... Gal tu ir be duonos šią valandą galėtum nunešti savo kaulus ten... Juk ten bendras musų sielų penas...

Šią valandą mano mintys įsijungia į slenkantį kasotą ruką erdvėj telkšantį — aš tyliai liudžiu... Manė likimas ir geri žmonės neša automobily... O tu... Tik tiek, kad beturtis... Juk tu valią turi tvirtesnę už auto geležis... O tik aukso... Metalo gabalas užkerta kelią ten,, kur tavo tėvai prasiskynė per erškėčius... Ir tu dabar dėl nudailintų, apskritų žemės iškasenų negali prisimušti prie to švyturio, ant kurio trispalvė plevesuoja — ir tik dėl to, kad metalas suka visą žemės ratą!

(Bus daugiau)

"Lik sveikas, Hitleri"

Prancuzijoje vokiečiai, netgi Hitlerininkai, turi draugų — prancuzų, kurie visaip stengiasi, kad kuo greičiau Prancuzija su Vokietija sudarytų iš tiesų nuoširdžius santykius. Vokietijos draugų eilėje buvo iki šiol žinomas prancuzų politikas ir žurnalistas G. Herve. Jis ilgus metus dienraštyje Victoria rašė straipsnius, kuriuose įrodinėjo kad reikia vokiečius suprasti ir su jais geruoju gyventi.

Dabar, kai Vokietijos vyriausybė sulaužė Versalio sutartį ir atsiuntė į pažeinės kraštą savo kariuomenę, Hervė parašė straipsnį, pavadinęs ji "Lik Sveikas, Hitleri". urnalistas Herve savo straipsnyje tarp kitko rašo:

"Prieš šeerius metus aš pradėjau rašyti straipsnius, kuriuos cituodavo ir į juos atsakinėdavo vyriausias hitlerininkų partijos organas. Šiuos straipsnius aš surinkau į vieną knygą, kurią pavadinau "Susitarimas ar karas". Mano knyga, kaip tamstos žinote, yra išversta vokiškai.

Dabar aš sudeginau tuos mano knygos egzempliorius, kuriuos dar turiu. Po jusų (kreipiasi į Hitlerį) gesto, aš toliau negaliu tikėti prancuzų — vokiečių susitarimu, bent iki to laiko, kol jus busite Vokietijos valdovu. "Lik Sveikas Hitleri".

Šį straipsnį cituoja viso pasaulio spauda, pažymėdama, kad dabar iš tiesų prancuzų tarpe nerastum nė vieno žmogaus, kuris butų vokiečių draugas ir kuris tikėtų, kad šios dvi tautos galėtų geruoju gyventi.

V. R.

LIETUVOS TOTORIAI IR JŲ KILMĖ

Žodis "Tatar" nėra kurios vienos tautos pavadinimas, bet apima visą eilę Azijos ir Rytų Europos giminių. Ir dabar gyvenantieji prie Amuro ir Ussuri upės goldai, giliakai, oročonai ir kt. vadinasi bendru vardu "tatarais."

Žodis "Tatar" yra Tolimųjų Rytų kilmės, lygus žodžiui "Turk" ir "Mongol." Senovės kiniečiai žodžiu "tatar" išreikšdavo ką nors tokio paniekinamo, barbariško. Taigi tatarais kiniečiai vadindavo visus savo vakarų kaimynus, varginusius jų kraštą nuolatiniais puldinėjimais ir plėšimais. Prieš juos kiniečiai devintame amžiuje ir buvo pastatę savo milžinišką "kinų sieną."

Tryliktame amžiuje galingajam chanui Temučinui, vadinamam Čingischanui ir jo dinastijai įsteigus chanatus Sibire, Kaukaze ir Kryme, visos tautos, įėjusios į tų valstybinių padarų sudėtį, buvo vadinamos tatarais.

Trys svarbiausios totorių grupės

Pereinant prie Moslemų arba Lietuvos totorių, visų pirma reikia išaiškinti Rusijos gyventojų sudėtį, kurioj gludi sąryšis tarpe totorių moslemų ir totorių mongolų. Rusijos totorių grupės yra trys: 1) Sibiro totoriai arba Altajaus totoriai, kurie dalinasi į žemesnes grupes; jenisejiečių, samojėdų ir finougrų; tos grupės yra susigiminiavusios su turkų ir mongolų gentimis ir kalba turkų tarmėmis. Kita tos grupės dalis yra vakarų Sibiro totoriai. Ji pasiliko iš laikų, Tobolio ir Irtyšo paupiais 15 ir 16 šimtmečiuose buvo įkurta nogajų ir Rusijos kazokų valstybė. Į tos valstybės sudėtį įėjo ir kirgizai, tadžikai bei grįžę į Sibirą po Kazanės totorių chanato užkariavimo, Kazanės totoriai.

2) Kazokų grupė, kuriai priklauso kalniečiai totoriai, kalardiečiai, degestaniečiai, azerbeidžianiečiai, kurie savo eile vėl susidaro iš alanų, avarų, chazarų, pečingų susimaišiusių su kipčakais, nogajais, cercinais ir iraniečiais.

3) Europos totorių grupę sudaro a) Kazanės totoriai (kipčakų Auksinės Ordos palikonys susimaišę su botarais, finais ir kitomis tautybėmis), b) Astrachanės totoriai (mišinys Auksinės Ordos totorių su chazarais, nogajais ir persikėlusiais į Kaukazą karogačinsais), c) Krymo totoriai (mišinys turkų ir įvairių to pusiausalio gyventojų, nogajų ir Krymo totorių ordų palaikų) ir d) muslemai arba Lietuvos totoriai.

Kada Lietuvoj atsirado totoriai

Muslemai pasirodė Lietuvoj keturiolikto šimtmečio pabaigoj jau kaip tais laikais elementas ir su laiku ištikimai prisirišo prie savo naujos tėvynės. Tai buvo pirmiausia Lietuvos paimti karo belaisviai, apgyvendinti ir susilieję su vietos gyventojais; toliau atkliuvę ir apgyvendinti kolonistai, kurie buvo kaip ir kokie kazokai, turį uždavinį padėti valstybę ginti. Dauguma jų užmiršo savo kalbą, bet išlaikė originalius papročius ir musulmonišką tikybą.

Pirmuosius nogajų giminės imtinius totorius Vytautas apgyvendino Lietuvoje 1397 metais, upės Vakos apylinkėj ir kitur. Didesnės muslemų-totorių sodybos atsirado iš karo laikų su kryžiuočiais po Žalgiriu, kur Vytauto pakviesti dalyvavo kare 40,000 Krymo caro Togtamšo kariuomenės, vadovaujamos caraičio Džel el Eddino. Karą laimėjus likusiais totoriais pasirupino pats Vytautas, apvesdindamas juos su lietuvaitėmis ir apgyvendindamas Vilniaus apylinkėse ir panemuniu, su sąlyga, kad jie turės eiti tarnybon karui ištikus.

Kita totorių kolonizacijos banga įvyko Vytautui mirus. Svirgaila, bijodamas netekti sosto dėl lenkų įtakos Lietuvoje, pasikvietęs pagalbos prieš lenkus iš Užvolgio totorių 30 tukstančių kariuomenės, vadovaujamos Achmato, 1432 metais užvaldė Lietuvos sostą. Iš atvykusių vėliau 3,000 pasiliko tarnauti Lietuvos kariuomenėj ir iš jų Svirgaila sudarė 4 kavalerijos pulkus kiekvieną po 6 vėliavas. Pirmuoju tų pulkų maršalku buvo Temir-Tuhanbei, Dagestano kunigaikštis.

Totoriai susigiminiavo su lietuviais

Apgyvendinti ir pasižymėję totoriai bokai ir emirai buvo apdovanoti žemėmis ir valsčiais Vilniaus, Trakų, Ašmenos, Lydos ir kt. apskrityse; eiliniai kareiviai gavo žemės ir sykiu ėjo karo tarnybą, sudarydami totorių lengvos kavalerijos pulkus, vartojamus užjojimams ir žvalgybai. Totorių pulkų vyriausioji bustinė buvo Vilniuje, arti didžiojo kunigaikščio rumų; čia buvo kareivinės ir karininkų gyvenamos vietos.

Totoriai buvo veiklus kariai ir vienu tik savo pasirodymu mokėjo įvaryti priešui baimės ir siaubo. Kad totoriams jų Alkoranas nedraudžia vestis su krikščionėmis moterimis, tai totoriai, trukdami savo moterų, vedėsi su lietuvaitėmis ir lenkėmis. Jų žmonos nebuvo verčiamos priimti muslemų tikybą ir mirusios buvo laidojamos skyrium nuo vyrų, krikščionių kapinėse. Bet jų vaikai buvo auklėjami tėvo tikyboj, ne motinos.

Maišytos vedybos, kurias protegavo Vytautas ir Švitrigaila, nors labai priešinosi lotynų katalikų dvasininkai, ištvėrė ligi pat Lietuvos unijos su Lenkija. Totoriai, apsivedę su krikščionėmis, prisiimdavo jų pavardes, dažnai su priedu pirmosios totoriškos pavardės, Tuhan-bey-Baranauskas, Naiman-bey-Oleškevičius. Kai kurias pavardes susidarė prijungdami savo nuosavybės vardą, kaip tai Muhier-emirza-Riževskis iš Reiževos, ir t.t. Lietuvos totoriai nors dabar visiškai nesiskiria į klases, bet pagal savo kilmę jie sudaro tris ryškias visuomenines grupes.

Trys visuomeninės totorių grupės

Pirmoji grupė arba klasė, labiausiai privilegijuotų, yra dagestaniečių giminės palikuonys buvusių kniazių, bejų ir emirų, tarnavusių Didž. Lietuvos kunigaikščių kariuomenėse lietuvių-totorių pulkų vadais. Ta totorių klasė naudojosi lygiomis teisėmis su Lietuvos bajorais ir jos palikuonys dar ir šiandien valdo šiokius tokius likučius jiems dovanotų senovėj žemės turtų.

Antroji klasė yra Užvolgio totorių giminės, atkeliavę į Lietuvą eiliniais kareiviais ir už savo riteriškumą nusipelnę pilietybę ir privilegijas. Jie tebegyvena jiems Lietuvos kunigaikščių dovanotuose ukiuose Vilniaus, Gardino, Minsko, Liublino ir Polodsko žemėse, užsiima agrikultura, daržininkyste, bitininkyste ir tabako "multan" kultura.

Trečioji klasė yra totoriai plebejai. Išskirti iš pirmųjų dviejų klasių ligi 1831 metų, jie nesinaudojo jokiomis bajorų privilegijomis. Tai klasei priklauso lietuvių-totorių pulkų kareiviai zadonieciai ir ordiečiai belaisviai iš Krymo karų laikų: budžakai, edessancai, čeremisai ir lipkai, nogajų kilmės arba musulmonų kilmės rusų armijos kareiviai, apsigyvenę Lietuvoje. Šios klasės žmonės gyvena daugiausia Lietuvos miestuose (Kaune, Vilniuj, Minske, Naugarduke, Nesvydžiuj, Dolhinove, Valkininkuose ir kt.), užsiima odos išdirbimu, vežikavimu ir daržininkavimu. Daugelis jų tarnauja kariuomenėse, kiti turi iš seno įsigiję dvarelius, kur patys ukininkauja.

Kilę iš pirmųjų kolonistų karių, Vytauto apgyvendintų Vilniaus apylinkėse Vakos paupiuose, palikuonys dabar užsiima smulkia prekyba ir pramone, vežikavimu ir iš dalies žemės ukiu. Nogajai kaip ir plebejai per kelis šimtmečius neturėjo pilietinių teisių. Tik Stanislovo Augusto laikais, ačiu lietuvių-totorių kavalerijos general-majorui Mustafai-Tuhan-Baranauskui jie buvo sulyginti su kitais moslemais, priklausiusiais kariuomenei su bajorų titulu.

Pasak prof. J. Talka-Hrincevičiaus pirmosios dvi moslemų klasės turi žymų turkiško kraujo priemaišalą ir išsiskiria iš kitų totorių stipresne kuno sudėtim, aukštesniu ugiu, žymesniu judrumu, apskritu veidu, juodais plaukais: dėvi barzdas ir ilgus usus. Žemesnioji klasė yra žemesnio ugio, tamsesnio tipo, nereguliarinių bruožų, iš kurių aiškiai pažįstama jų aziatiška kilmė (išsikalę žandai, kreivos akys, mongoliškos raukšlės ir kt.), lėtus ir apatiškas temperamentas.

Antropologiniai totorių tipai

Rasiniu atžvilgiu Lietuvos totoriai priklauso keliems antropologiniams tipams, išimtinai priklausantiems Azijos kontinentui. Tie yra Paleoaziatiškas tipas, yra žemo ugio, menkai išvystyto kuno sudėjimo, balzganai-gelsvos odos, juodų plaukų ir akių, plačios atsikišusios nosies, plataus veido ir vidutiniai pailgos galvos.

Centralinės Azijos tipas, charakteringas mongolams, turi blyškiai gelsvą odą, tiesius juodus plaukus, kreivas juodas akis, žemą ugį, apskritą galvą, platų ir plokščią veidą bei plačią nosį. Šis tipas yra arčiausias laponidaliam tipui, vieno iš svarbiausio geltonosios rasės įdėlių, kurs lošia svarbią rolę ir Europos tautų sudėtyje. Tą tipą išskiria žemas ugis, ilgas liemuo, pilkai-gelsva oda, juodi ir tiesus plaukai, plati plokščia nosis, tamsios ir dažniausiai kreivos akys, platus veidas su prasikalusiais žandikauliais ir trumpa, aukšta galva.

Pacifistinis tipas, pasižymi aukštu ugiu, liaunu kuno sudėjimu, trumpu liemeniu, šviesiai geltona oda, juodais tiesiais plaukais, juodomis akimis, plona arelio snapo nosim, ilgu veidu ir labai pailginta galva.

Totorių religija ir apeigos

Šiaip visi Lietuvos totoriai yra išlaikų tik rasines savybes, o kalbą ir papročius daugumoj yra užmiršę. Jų dvasininkai (mullos) tebedėvi ilgas juodas sutanas ir aukštas kailio kepures. Religiją jie beatsimena tik iš ritualų ir tradicijos. Pamaldos meečtėse atliekamos arabų kalba, kurios veik niekas nesupranta ir tik retas šiek tiek bemoka paskaityti koraną. Vaikus totoriai krikštija namie. Vedybos atliekamos namie, muloms surišant jaunuosius kelių liudininkų akyvaizdoje. Laidotuvės daromos kitą dieną. Kapinėse numirėliai laidojami atsukti į pietus, Mekkos linkui. Švenčiama penktadieniais. Prisilaikoma pasninkų. Šiaip, visą kitą religijos praktiką papildo padavimai ir prietarai. Moslemai nepripažįsta daugpatystės ir tokią vadina nusikaltimu.

VIENUOLIKOS METŲ ŽMOGŽUDYS

Passaic, N. J. — Balandžio 3 d. vienuolikos metų maskoliukas Michail Koroteff tyčiomis nušovė savo motiną, kuri norėjo vaikui išperti kailį. Kai motina pradėjo vaiką barti, šis nubėgo į kitą kambarį, susirado tėvo vokišką revolverį ir šovė motinai į galvą. Motina krito negyva. Vaikiukas iš pradžių gynėsi, bet vėliau prisipažino esąs kaltas.

MIRĖ

Juozas Macunas, 46 metų, 208 So. 1st St., mirė balandžio 1 d. Pašarvotas graboriaus Garšvos koplyčioj. Palaidotas bal. 4 d. National kapinėse.

Donald Lubinskas, 4 metų, 154 So. 2nd St., mirė bal. 2 d. Pašarvotas J. Garšvos koplyčioj. Laidotuvės bal. 6, šv. Trejybės kapinėse.

Alice Mureski, 32 metų amžiau, 369½ Oakland St., mirė bal. 3, pašarvota Garšvos koplyčioj. Laidotuvės bal. 7, šv. Trejybės kapinėse.

Pranas Žarskis, 48 metų, 473—39th St., mirė balandžio 4. Laidotuvės bal. 8 iš šv. Jurgio bažnyčios šv. Trejybės kapinėse.

Aleks. Gumalauskas, 48 m., 48 Hudson Ave., mirė bal. 5, Pašarvotas Garšvos koplyčioj. Laidotuvės bal. 8 iš šv. Jurgio bažnyčios, Kalvarijos kapinėse.

Joseph Markofski, 43 metų, 5405—12th Ave., mirė bal. 5. Pašarvotas Garšvos koplyčioj. Laidotuvės bal. 7, National kapinėse.

Laidotuvių apeigomis rupinasi graborius J. Garšva.

NAMINIŲ PAUKŠČIŲ AUGINTOJŲ DRAUGIJA

KLAIPĖDA. — Germania viešbutyje buvo naminių paukščių ir smulkių gyvulių augintojų draugijos narių metinis susirinkimas. Nors draugija palyginti veikia neseniai, bet jau padarė nemažos naudos krašto ukininkams. Pereitais metais suruoštos dvi didesnės parodos Klaipėdoje ir Šilutėje. Per parodas ir šiaip išplatinta geros veislinės medžiagos Klaipėdos krašte ir Did. Lietuvoje. Pereitais metais buvusioje Kauno paukštininkystės ir smulkių ukio šakų parodoje draugijos nariams teko aukštosios premijos. Parupinti nariams ir ukininkams paukštidžių statybos planai. Draugijos valdyba kontroliuoja pavyzdingus paukščių ukius ir teikia jiems veislinės medžiagos. Be to, draugijos priežiuroje krašte veikia 11 kiaušinių supirkinėjimo punktų.

TVARKOSI EVANGELIKŲ LIUTERONŲ PARAPIJOS

KAUNAS. — Dėl įvairių tarpusavio ginčų evangelikų liuteronų lietuvių tarpe ir parapijos tarybose nebuvo sugyvenimo, nes vokiečių tarybos nariai neįsileisdavo išrinktų lietuvių tarybos narių į bendrą tarybą. Dėl šios priežasties parapijų turtas buvo visai apleistas ir baigė nykti. Atstačius senas tarybas ir išrinkus naujas, parapijų gyvenimas pradėjo grįžti į normalias vėžes. Ypač gražiai susitvarkė Kauno evangelikų liuteronų parapijos taryba, kuri susideda iš 16 tarybos narių, kurių tarpan lietuvių išrinkti 4 atstovai. Tarybos pirmininku išrinktas H. Domela. Nors lietuviai yra mažumoje, bet jiems į sekretorius pavyko pravesti savo atstovą V. Malvicą. Taryba labai gražiai sugyvena ir posėdžiai bei protokolai vedami lietuvių kalba. Tarybos pirmininkas H. Domela ir sekretorius V. Malvicas jau perėmė iš buvusios tarybos pirmininko Kinderio visą parapijai priklausantį nejudamąjį turtą prie Gardino gatvės, Vytauto prospekto ir Šančiuose.

NUBAUDĖ BANKO DIREKTORIŲ

VILKAVIŠKIS. — 1924 m. Vilkaviškyje buvo įkurtas ukininkų smulkaus kredito bankas, kuris ilgą laiką neblogai veikė. Pagaliau bankeliui pradėjo nesisekti, reikalai pašlijo, o 1931 m. jau konstatuota 150,000 lt. trukumas. Bankelis buvo priverstas likviduotis, o pajininkai turėjo nuostolius padengti.

Buvo apkaltintas įvairiais nesąžiningumais to bankelio reikalus tvarkant dir. Matas Dabrila. Prokuratura jį patraukė kaltinamuoju, o Marijampolės apyg. teismas šiomis dienomis M. Dabrilos bylą sprendė ir jį nubaudė 3 metis sunk. darbų kalėjimo. Be to, iš Dabrilos atiteista 27,000 lt. civilinio ieškinio.

SUDEGINO KUDIKĮ

AUKŠTADVARIS. — Naujalaukio km., gyventoja Valivonienė-Noreikaitė Petronėlė pagimdė kudikį, kuris po kelių dienų staiga kažkur dingo, nustebindamas apylinkės gyventojus. Apie tokį paslaptingą įvykį sužinojusi Aukštadvario policija pravedė kvotą. Kvočiant Valivonienė prisipažino, kad kudikis miręs ir ji jį palaidojusi.

Kvotą tęsiant paaiškėjo štai kas: prieš kurį laiką Noreikaitė ištekėjo už Valivonio jo visai nemylėdama. Su vyru nesugyveno ir turėjo meilužį tulą Šimanską Vincą. Su meilužiu sugyvenusi ir tą nelaimingąjį kudikį, kurį slėpdamosi nuo vyro nužudžiusi ir sudeginusi krosnyje savo gyvenamajame kambaryje.

LIETUVIŠKA INFORMACIJŲ RAŠTINĖ
Lithuanian Information Bureau,
38 Park Row,
New York, N. Y.
Room 405-6-7
Opposite City Hall
Equitable Service Bureau
Lietuviška Susekimo Ir Ištyrimo Įstaiga
Tel. Co. 7-4305

NOTARY PUBLIC Telefonas: STagg 2-5043
MATTHEW P. BALLAS
(BIELIAUSKAS)
Laisniuotas Graborius
660 Grand Street
BROOKLYN, N. Y.

Kai busit New Yorke neužmirškite užeiti į
Market Restaurant
BAR & GRILL
ANTANAS MARSINONIS
(MARSIN)
Lic. R. L. 1918
92 Horatio Street,
New York City
Prie pat New Yorko Uosto
Tel.: WA. 9-9363 ir WA. 9-1358.

La Reine Vineyard, Inc.
Rinktinis Kalifornijos vynas ir šampanas
971 3rd Ave., Brooklyn, N. Y.
PIRMIAU BUVĘ SU NEWMAN & So.
Fred Stern. Įsteigta 1912 m.
IR SU BARA BROS.
Ph. Vetter. Įsteigta 1901 m.
Tel.: SUnset 6-5656

BARRY P. SHALINS
(ŠALINSKAS)
Lietuvis Graborius
84-02 Jamaica Ave.
Prieš Forest Parkway
WOODHAVEN, L. I., N. Y.
Puošni koplyčia ir salė dėl pošermeninių pietų teikama nemokamai
Automobiliai visokiems reikalams
Tel.: VIrginia 7-4499

A. RADZEVIČIUS
GRABORIUS
(Undertaker)
Tel.: Stagg 2-4409

402 Metropolitan Avenue
netoli Marcy Ave., Brooklyn, N. Y.
Parsamdau Dailius Automobilius Vestuvėms, Krikštynoms ir Visokiems Pokyliams

Beer, Wine and Liquor License Notices

NOTICE is hereby given that License No. RL 6740 has been issued to the undersigned to sell beer, wine and liquor at retail under Section 132 A of the Alcoholic Beverage Control Law at 9110—9116—4th Avenue, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed on the premises.
BAY RIDGE INN, INC.
9110—9116—4th Ave., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. RL 6732 has been issued to the undersigned to sell beer, wine and liquor at retail under Section 132 A of the Alcoholic Beverage Control Law at 1465 Myrtle Avenue, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed on the premises.
1465 MYRTLE AVENUE CORP.
1465 Myrtle Ave., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. B 5465 has been issued to the undersigned to sell beer at retail under Section 76 of the Alcoholic Beverage Control Law at 724—726 Bedford Ave., Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed on the premises.
GEORGE VOGEL
724—726 Bedford Ave., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. A 10599 has been issued to the undersigned to sell beer at retail under Section 75 of of the Alcoholic Beverage Control Law at 8204—5th Avenue, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.
JOSEPH EHRLICH
8204—5th Ave., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. A 10637 has been issued to the undersigned to sell beer at retail under Section 75 of of the Alcoholic Beverage Control Law at 215 Knickerbocker Ave., Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.
HANS HALLER
215 Knickerbocker Ave., Brooklyn, N. Y.

NOTARY PUBLIC
Tel.: NEwtown 9-4464
A. VALANTIEJUS
GRABORIUS, BALSAMUOTOJAS IR ABELNA APDRAUDA
54-41—72nd STREET,
Maspeth, N. Y.

SERGANTIEJI VYRAI IR MOTERYS

Serganti kraujo, odos, nervų ligomis, išeinabendru kuno nusilpnimu nervų suirimu, vidurių ir pilvo ligomis, kataru, mosios žarnos kurių jus nesuprantate, kreipkitės į Dr. Zins, kuris jums maloniai patarnaus ir viską paaiškins.
Sąlygos visiems prieinamos
Egzaminuojamas kraujas, laboratorijos tyrinėjimai ir Rentgeno spinduliai, skiepijama nuo įvairių ligų.
(PASITARIMAI DUODAMI NEMOKAMAI)
DR. L. ZINS
turi 25 metų praktiką
110 EAST 16 STREET, N. Y.
Tarp 4-th Ave ir Irving Place.
Valandos nuo 10 val. ryto iki 8 v. vak.
Sekmadieniais nuo 10 v. ryto iki 3 p.p.

$1.00 Gali jums atnešti tukstančius
Laimėjimai $150,000.00

Ar jus kada nors investavote $1.00 dolerį ir gavote $60,000.00? Jeigu nebandėte, tai štai proga laimėti tiek pinigų. Šioje loterijoje yra 425 piniginiai laimėjimai. Didžiausi laimėjimai kada nors buvę Amerikoje.

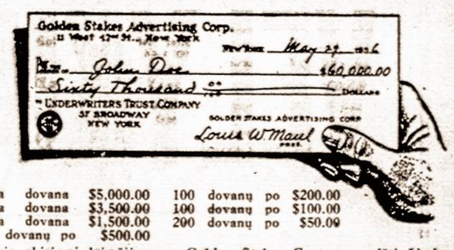

1-ma	dovana	$60,000.00	4-ta	dovana	$5,000.00	100	dovanų po $200.00
2-ra	dovana	$20,000.00	5-ta	dovana	$3,500.00	100	dovanų po $100.00
3-čia	dovana	$10,000.00	6-ta	dovana	$1,500.00	200	dovanų po $50.00
			20	dovanų po	$500.00		

Pinigai banke: $150,000.00, kurie skiriami laimėjimams, Golden Stakes Contesto padėti Underwriters Trust Company banke, 37 Broadway, New York City. Tais pinigais atmokės laimėtojams

SIUSKITE MUMS ŠĮ KUPONĄ
GOLDEN STAKES CONTEST,
c-o Vienybė,
193 Grand St., Brooklyn, N. Y.
Šiuo siunčiu $1.00, už kurį prašau man atsiųsti vieną bilietą į GOLDEN STAKES FLYING CIRCUS, oficiališka pakvitavima ir brošiurėlę apie jusų Cartoon Title Contest, be jokių išlaidų iš mano pusės.
Vardas .....
Gatvė .....
Miestas ..... Valst. .....

Nusipirkite vieną bilietą už $1.00 Golden Stakes Flying Circus, kuris bus Fitzmaurice Field, Massapequa Park, Long Island, sekmadienį, balandžio 12 d. ir 26 d., gegužės 3, 17, 24 ir 31 d. Bilietai tiňka bet kuriai iš tų dienų.

SVARBU: Kontestas užsidaro gegužės 11 d., 1936 m., o laimėjusiems pinigai bus išmokėti gegužės 30 d. 1936

Tel. Stagg 2-0783 NOTARY PUBLIC
Night Tel. Juniper 5-4912
Juozas Levanda
(LEVANDAUSKAS)
GRABORIUS
Patarnauju visiems be skirtumo. Parsamdau automobilius kiekvienam reikale: vestuvėms, krikštynoms ir šiaip pasivažinėjimams. Kainos žemos.
Ateikite ir Persitikrinkite
107 Union Avenue, Brooklyn, N. Y.

DVI VIENYBĖS EKSKURSIJOSS

Pirmoji Vienybės ekskursija išplauks iš New Yorko gegužės 29 d. laivu Gripsholm tiesiai į Klapėdą. Kita Vienybės ekskursija plauks milžiniškuoju greitlaiviu Berengaria birželio 17 d.

Pirmojoj ekskursijoj vietų teliko jau nedaug. Norintieji anoje keliauti, prašomi pasiskubinti užsisakyt laivakortes Vienybės Keleivių Biure. Antrojoj vietų yra kiek tik kas nori. Tik užsisakiusieji laivakortes anksčiau, gauna patogesnes vietas. Patartina nesivėluoti.

RINKIMAI CENTRALINĖJE SLA KUOPOJE

Pereitą penktadienį SLA 126 kp. balsuota už viršininkus į organizacijos valdybą. Balsavimo išdavos: Bagočius 13 b., Rastenis 12, Šalna 16, Mažiukna 9, Vinikas 17, Jurgeliutė 8, Lopatto 19, Gugis 6, Mockus 19, Zalatorius 18, Mikolainis 14, Mikužiutė 5, Miliauskas 4, Stanislovaitis 9.

Seimui išrinkti septyni delegatai, kuriuos renkant kuopa neparodė rimtumo: paneigti kai kurie žymus organizacijos veteranai, o išrinktos mergiščios.

JAUNŲ VYRŲ DRAUGIJOS PRAMOGA

Metinė Jaunų Vyrų Draugijos pramoga — koncertas ir balius rengiamas Grand Paradise salėje per Velykas. Pramogos vedėju bus Doc. Petri. Dalyvaus žymių dainininkų grupė, Star Dust dvynukai, Kenneth Ferguson iš Radio City, Johnny Blass ir kt. Bilietai vyrams po 75c., o moterims po 50c.

PRASIDEDA KELIAVIMAS IŠ LIETUVOS

Su Vienybės keleiviais Juozu Latinu ir Elena Serapinavičiute, tuo pat laivu Gripsholm, atvyksta iš Lietuvos dar šie asmenys: Eugenija Chodoravičiutė, P. Dijokas, Eleonora Kulvietienė, Dovidavičius ir Pociunienė. Keleiviai bus New Yorke balandžio 6 d.

NAUJAS MĖNESINIS ŽURNALAS

Balandžio mėn. vidury išeina naujas mėnesinis lietuvių žurnalas (magazinas) "Tauta," 28 puslapių, 9 x 12 colių dydžio, su paveikslais ir spalvuotais viršeliais. Jį leis ir redaguos visuomenės veikėjas ir rašytojas Petras Jurgėla, Lietuvos kariuomenės atsargos kapitonas, gavęs iš visuomenės paramos šiam kulturiniam darbui.

Šis naujasis žurnalas žada buti nepartinis, rupinsis daugiausia kulturiniais ir tautiniais reikalais. Žurnale bus šie skyriai: 1) Lietuvos, Amerikos ir kitų kraštų gyvenimo ir politikos apžvalga, 2) tautiniai ir kulturiniai lietuvių darbai ir reikalai, 3) letuvių dalyvavimas Amerikos politikoje, 4) mokslo ir teknikos naujienos, 5) menas, 6) lietuvių literatura (apysakos, poezija, svarbesnių knygų apžvalga), 7) lietuvių kalbos dalykai, 8) raštai įvairiais klausimais, 9) moterų reikalai, 10) žymus musų tautos asmenys, 11) įvairybės, 12) juokai. Laikraštis bus spausdinamas gerame popieriuje.

Prenumerata metams $2.75, pusei metų $1.50, atskiras numeris 25c. Adresas: TAUTA, 123 Union Ave., Brooklyn, N. Y.

Kadangi Amerikos lietuviai neturi panašaus nesrovinio laikraščio bei žurnalo, reikia tikėtis, kad tinkamai vedama TAUTA gali turėti pasisekimo. Kiek girdėti, šiuo žurnalu dau gelis domisi ir Lietuvoje.

IŠTEISINTA MEILUŽIO NUŽUDYTOJA

New Yorko prisiekusiųjų teismas išteisino gyvanašlę Verą Stretz, kuri keliais revolverio šuviais viešbutyje nakčia lovoje nušovė savo meilužį, atvykusį iš Vokietijos, taip pat gyvanašlį, daktarą Fritz Gebhordtą.

OPERA BROOKLYNE

Brooklyn Academy of Music salėje prasidėjo pavasarinis Grand Opera sezonas. Šeši žymus Europos artistai pirmu kartu pasirodys Amerikos publikai. Operas veda dirigentas Salmaggi.

HAUPTMANNAS NUŽUDYTAS

Pereito penktadienio vakare Trentono kalėjime elektros kedėje nužudytas vokietis Bruno Richard Hauptmann, kurio mirties vykdymo atidėliojimas sukėlė daug triukšmo visuomenėje.

Hauptmanno bylos eiga buvo tokia:

1932 m. kovo 1 d. iš garsiojo lakuno Lindbergho namų vakaro metu buvo pavogtas 20 mėnesių kudikis Charles Augustus. Kudikio pasigesta apie 10 val. ir duota žinia policijai. Ant palangės kambary rastas laiškas, kuriame reikalauta 50 tukstančių dolerių už kudikio sugrąžinimą. Derybos apie kudikio išpirkimą prasidėjo laiškais siunčiamais paštu. Vėliau atsirado bešalis tarpininkas, mokytojas Condon, kuriam pavyko susitikti su žmogvagiu tartis asmeniškai. Žmogvagis atsiuntė pavogto kudikio marškinėlius, įrodydamas, kad jis tikrai turi pavogtą kudikį. Kovo 12 d. Condon susitiko su žmogvagiu Bronxo kapinėse ir įteikė 50 tukstančių dolerių auksu garantuotais banknotais. Bet kudikio nurodytoje vietoje nerasta. Tik gegužės 12 d. kudikio jau sugedęs lavonėlis rasta krumuose už keturių mylių nuo Lindberghų namų.

Vėliau pradėjo atsirasti apyvartoje Lindbergho sumokėtieji išpirkimo banknotai, kurių numeriai buvo sužymėti. 1934 m. rugsėjo 15 d. automobilistas užmokėjo Bronxe už gasoliną Lindbergho dešimtine. Sekant automobilio lentelės numeriu, suimtas Bruno Richard Hauptmannas, kurio garaže rasta paslėptų išpirkimo banknotų 15 tukstančių dolerių. Hauptmannas buvo išgabentas į nusikaltimo apskritį New Jersey valstybėje, kur prisiekusiųjų teismas rado jį kaltu Lindbergho kudikio pavogime ir nužudyme, už ką 1935 m. vasario 13 d. pasmerkė mirti elektros kedėje. Mirties sprendimo vykdymas daug kių atidėliota, apeliacijos į visus aukštuosius teismus atmestos, gubernatoriaus įsimaišymas ir gi pasmerktojo neišgelbėjo. Hauptmannas mirė neprisipažinęs kaltu.

BROOKLYNO TAUTININKAI LAIMĖJO

Pereitą ketvirtadienį buvo SLA 38 kuopos susirinkimas, kuriame balsuota už kandidatus į Susivienijimo Pild. Tarybą ir rinkta delegatai į busimą Clevelande seimą. Nors socialistai buvo išanksto išdalinę korteles su savo partijos kandidatų sąrašu ir net delegatų į seimą sąrašu, bet tautininkai netikėtai paėmė viršų: į seimą delegatais išrinko visus tautininkus: Mikalauską, Venį, Vyšnių ir Valaitį, o balsuojant už SLA Pild. Tarybą, balsų daugumą gavo tautininkų sąrašo kandidatai. Tik SLA pirmininkų balsai pasiskirstė lygiomis: Rastenis gavo 40 ir Bagočius 40 balsų.

MONTVYDAS IŠVAŽIAVO Į CHICAGĄ

Pereitą šeštadienį išvažiavo į Chicagą Cunard White Star Linijos Kauno skyriaus vedėjas p. Antanas Montvydas. Vizito tikslas — susipažinti su visais šios didžiosios lietuvių kolonijos veikėjais ir bendru tenykščių musų brolių gyvenimu.

Į New Yorką p. Montvydas ketina grįžti balandžio 16 d. čia ir apylinkėse užtruks keletą dienų. Paskui vyks į Angliją.

Tikimasi, p. Montvydui pavyks vėl atgaivinti nuolatinį keleivinių laivų kursavimą tarp Londono ir Klaipėdos, kas labai palengvintų kelionę į Lietuvą didžiaisiais ekspresiniais laivais, kurie, kaip žinome, eina tik iki Anglijos uostų.

Mirė Antanas Ripinskas

Pirmadienio anksti rytą mirė Antanas Ripinskas, seniau buvęs gana veiklus brooklynietis. Jo sesuo p. Litvaitienė kviečia visus gimines ir pažįstamus į šermenis Juozo Garšvos įstaigoje.

Velionis paliko žmonę su dviem dukterim, dvi seseris ir brolį. Laidotuvė bus trečiadienį, Alyvų Kalno kapinėse.

D-G Lituanicos klubo susirinkimas

Šį ketvirtadienį (bal. 9) Piliečių klube bus Dariaus-Girėno Lituanikos klubo susirinkimas. Be kitų reikalų bus tartasi apie ateinančios vasaros pramogas, o ypač apie programą, busiančią šio mėnesio 25 d. Susirinkimo pradžia 8 val. vakare.

Pirm. **Os. Bagdonas.**

Vėl vaidino dramą "Lietuviai Pabuskite"

Pereitą ketvirtadienį Piliečių klube Liet. Meno ratelis vėl vaidino dramą ši Vilniaus krašto lietuvių gyvenimo "Lietuviai pabuskite." Veikalas vaidinta labai gražiai. Tik publikos susirinko apgailėtinai mažai. Kliutys — lietus, miesto rinkimo diena, apatinėje salėje SLA kuopos susirinkimas, gavėnia ir Matusevičiaus radio valanda.

Laisvės jubiliejinė pramoga silpnoka

Pereitą sekmadienį Klaščiaus salėje buvo dienraščio Laisvės 25 metų jubiliejinė pramoga — koncertas ir bankietas. Nors bankiete dalyvavo ir tautininkai, bet vis tik publikos susirinko vos apie 700. Koks didelis skirtumas tarp Vienybės ir Laisvės jubiliejų!

SVEČIAS VIENYBĖJE

Į Vienybės įstaigą atsilankė turistų stoties ir restorano savininkas East Setauket, L. I. p. M. Šteinis. Svečias Brooklyne visiems pažįstamas, nes per daug metų išbuvo Operetės Draugijos nariu ir pasižymėjo daugelio operečių vaidinime.

Dabar p. Šteinys gana gerai verčiasi savo biznyje Matthews Bar and Grill, prie plento 25-A, East Setauket, L. I.

RADIO KONCERTAS

Šio antradienio vakare, 9:30 val. iš stoties WMBQ, bus graži p. J. Ginkaus radio valandos programa. Dainuos žymesnieji dainininkai, kurių minėtini M. Česnavičiutė, Fr. Stankunas, Hofmanas, Galgauskas, Vedegis, Bekeris, Tamkiutė ir kt.

Reikalavimai

REIKALINGAS PARTNERIS. Auksinė proga. Reikalaujama tik mažo įnešimo. Biznis užtikrintas, gera savaitinė mokestis. Atsišaukite greitai.
MACY'S BROS. FURNITURE CO.
198-200 Grand St., Brooklyn, N. Y.
Tel.: Evergreen 8-2540
(27-29)

Parsiduoda Bekernė

Su visais moderniškais įtaisymais. Yra du pečiai, du mikseriai, du namai. Galima pirkti lengvomis išlygomis. Puiki proga lietuviui biznis pradėti; nes čia pageidaujama gero lietuvio duoniaus.
Kreipkitės pas:
S. J. JANUŠAS,
700 W. Lombard St., Baltimore, Md.
(27-28)

Parduodama Farma

PARDUODAMA farma, 20 akerių žemės. Jaunas gražus sodas. 6 kambarių namas, elektra, bėgantis vanduo ir visi baldai. Vištininkai su 500 dedančių vištų, jauna jersey karvė. Tvartas, kluonas ir stalioriaus darbinė su visais įrankiais. Gesinis motoras malkom ir kitiems daiktam pjaustyti. Automobilis.
Viskas parduodama labai pigiai, nes savininkas serga ir negali ukio prižiurėti. Farma randasi ties White House, New Jersey, 40 mylių nuo New Yorko. Eiti 15 minučių iki geležinkelio stoties ir miestelio.
Daugiau informacijų gausite šiuo adresu:
P. LITT,
109 Etna St., Brooklyn, N. Y.
Tel.: Applegate 7-4470

Clement Voketaitis

ADVOKATAS
113 West 42-nd Street,
New York, N. Y.
Tel.: Bryant 9-7763

BROOKLYNO OFISAS
168 GRAND STREET
valandos 4 — 6 p. p.
Tel.: Evergreen 8-7179

Dr. H. MENDLOWITZ

Perkėlė savo Williamsburgo ofisą į
522 BEDFORD AVE
netoli Taylor St.
BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVergreen 7-1312
PRIĖMIMO VALANDOS:
nuo 1 val. iki 3 val. p. p.
ir nuo 7 v. vak. iki 8 vak.
FLATBUSH OFISAS:
2220 Avenue J.

Perkam ir parduodam rašomąsias mašinėles. Nuo $7.50 ir daugiau. Pertaisome ir mainome. Adding machines, čekių protektoriai ir raštinės baldų. įsteigta 1917 m.
TYPEWRITER SERVICE CO.,
412 South 4th St., Brooklyn, N. Y.
Stagg 2-0057

RADIO

TAISOM GARANTUOTAS PATARNAVIMAS
MARCY RADIO SERVICE
322 Broadway, Brooklyn, N. Y.
Stagg 2-6428

MOT. LAUKUS

Fotografas
214 Bedford Ave.
Brooklyn, N. Y.
Telefonas:
Evergreen 8-3540
Geriausia Studia Brooklyne
Ateikite Persitikrinti

GERKITE ŠĄ PUIKŲ ALŲ:

EBLING'S BEER

įsteigta 1868 m.

GALITE GAUTI PAS MUSŲ KAIMYNUS:

A. POVILANSKAS, 291 WYTHE AVE., | J. KASMOČIUS, 49 TEN EYCK ST.,

BROOKLYN, N. Y.

"GARSAS" BAKERY

A. Šrupskis, savininkas — Tel. Evergreen 8-7027

PIRMOS RŪŠIES LIETUVIŠKA DUONA
64-66-68 So. 2nd Street Brooklyn, N. Y.
Kepa visokias Duonas ir Pyragaičius
VEŽA KRAUTUVĖMS. SIUNČIA PAŠTU IR EKSPRESU

BROOKLYN LABOR LYCEUM
SALĖ IR PARKAS
Vedėjas J. H. HOFMANN,
947-959 Willoughby ave
BROOKLYN, N. Y.
Didelės ir mažos salės baliams, koncertams, vestuvėms ir susirinkimams. Parkas piknikams ir žaidimams.
Didelė moderniška scena—Moderniški įrengimai — Gražus kambariai
Telefonas STagg 2-3842

TEL.: EVERGREEN 8-9770
JUOZAS GARŠVA
—GRABORIUS—
Mano firma gerai atlieka sekančius darbus: išbalsamuoja ir laidoja mirusius ant visokių kapinių. Pagrabus paruošia nuo paprasčiausių iki prakilniausių. Persamdo automobilius laidotuvėms, veselijoms, krikštynoms ir kitiems pasivažinėjimams.
VIRŠUI MINĖTAIS REIKALAIS KREIPKITĖS PAS MANE O BUSIT UŽGANĖDINTI
231, BEDFORD AVE., BROOKLYN, N. Y.

SALDUKAS IR PLATZ
994 Madison St., Brooklyn, N. Y.
Tel., GLenmore 5-8733
INSTILIATORIAI
PLUMERIAI
Įtaisо šildymo krosnis, Katilus, Vakum valymo siurblius. Mes viską finansuojame pagal valdžios namų paskolos planą.

NEIMAM JOKIO MOKESČIO
Aukščiausios algos. Geriausios šeimos. Puikus namai. Privatiškas kambarys. Daug liuoso laiko. Geras elgimasis. Nedaug darbo. Nuolatinis darbas.
NAMŲ RUOŠOS DARBAI, TEN PAT GYVENTI
Mes tukstančiams merginų gavome puikiausius darbus ir tuomi padarėme jas laimingas. Kasdien mes randame darbus, VISAI BE JOKIO MOKESČIO. Jei norit gero darbo, ir net privatišką kambarį gyventi, telefonuokit mums susitarti. Nebusite apvilti.
SUSSER
Darbo == Agentura
NEW YORK
202 WEST 34-th STREET,
At 7th Ave.
Tel. Lackawanna 4-6140
BROOKLYN
924 BROADWAY,
At Myrtle Ave.
Tel. Evergreen 8-6098

VELYKŲ ŠVENTĖM
Įvairių rušių degtinės, vyno, šampano, koniako ir kitokių gėrimų, taipgi Lietuvos valstybinės galima prieinamoms kainoms gauti
LIETUVIŠKAME MONOPOLY
REPUBLIC LIQUOR STORE
431 Grand Str.
ARTI KEAP STREET
Tel., EVergreen 7-2089
KURIE TELEFONU PAŠAUKS, ATVEŠIME Į NAMUS.